
Årsrapport 2015

Nidaros bispedømme

Nidaros bispedømmeråd,
Nidaros biskop, Preses

*Fra avslutningsgudstjenesten på Stiftsdagene 2015 der diakonene i bispedømmet fikk pålagt stola.
Foto: Britt-Arnhold Wigum Lindland*

Innhold

I Leders beretning	3
II Introduksjon til virksomheten og hovedtall	6
II.I Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget	6
II.II Omtale av organisasjonen	7
III Årets aktiviteter og resultater	9
Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk.....	9
Resultater og måloppnåelse 2015	9
III.I Gudstjenesteliv	10
Prestedekning	10
Gudstjenestedeltakelse	11
Gudstjenestefrekvens	13
Kirkelig vigsel	14
Kirkelige gravferd	15
Kunst og kulturuttrykk	16
Samisk språk i gudstjenestelivet	18
III. II Dåp og trosopplæring.....	19
Dåp.....	19
Konfirmasjon.....	21
Trosopplæring.....	21
III.III Kirke og samfunn	25
Diakoni	25
Nettsider	26
«Grønn menighet».....	26
Misjon	26
Visitaser	28
Kirke – skole/barnehage - samarbeid	28
Pilegrimsarbeid	29
Saemien Åålmege	32
Olavsfestdagene (OFD) – Kirke2015	33
III.IV Rekruttering og frivillighet	33
Vigslinger	33
Desentralisert utdanning	33

Ungdomsrådet/Ungdomstinget.....	34
Frivillighet	34
Tilsetninger i prestestillinger	35
Ledelse av prestedtjenesten	35
Lønnsutvikling - presteskap og administrasjon	36
Etter- og videreutdanning.....	37
Veiledning	37
IV Styring og kontroll i virksomheten	38
Styring og kontroll Virksomhetens risikostyring.....	38
Likestilling	38
Helse-, miljø- og sikkerhet/Arbeidsmiljø	42
Fellesføringer i staten, herunder fjerning av «tidstyver»	43
Oppfølging av evt revisjonsmerknader fra Riksrevisjonen	44
Evt vesentlige endringer i opplegget for styring og kontroll, som avdekket styringssvikt, feil og mangler.....	44
V Vurdering av framtidsutsikter	45
VI Årsregnskapet	47
Ledelseskomentarer årsregnskapet 2015.....	47
Prinsippnote årsregnskapet	49

Vedlegg:

1. Fra Preses virksomhet i Nidaros bispedømme 2015
2. Vedlegg til kap VI Årsregnskapet
3. Fra Nidaros biskops virksomhet 2015
4. Endringer i bemanningen 2015

I Leders beretning

Det har i løpet av året vært viktig for bispedømmets ledelse å bidra til fortsatt motivasjon for kirkelig tjeneste og å holde fokus på å være kirke på vårt sted, med Guds nærvær og himmel over menneskers hverdagsliv i Nidaros.

Året har vært preget av betydelige omstillingsutfordringer og endringer, særlig i presteskapets rammebetingelser. Det handler om ny arbeidstidsavtale og avviklingen av boplikten. Det handler om bispedømmets krevende økonomi med reduksjon av tre prestestillinger og lav vikardekning. Videre om strukturendringer og utfordringer med fokus på beredskapsområder, prostiinndeling og soknestruktur – og om virksomhetsoverdragelse og påfølgende endringer i framtidig kirkeordning.

I arbeidet med å bidra til fortsatt motivasjon og fokus på å være kirke, oppleves ikke minst biskopens visitasarbeid som en god arbeidsform. Visitasene gir lokalmenighetene en anledning til å fremstå på sitt beste. Her bekreftes kirkelige medarbeidere, mye godt kirkelig arbeid og en praktisk trøndertro som mange tenker alt for smått om. Her gis det gode eksempler på kreativt og godt kirkearbeid som kan bli til inspirasjon for hele bispedømmet, både når slike opplevelser deles og i bispedømmets pågående strategiarbeid.

Bispevisitasen er derfor en viktig satsning i bispedømmet, den åpner mange «dører». Denne erkjennelsen har gjort at vi har lagt vekt på at flere av medarbeiderne ved seksjon kirkelig vekslers på å følge biskopen. Bispevisitasen åpner opp kontaktnettet for flere som virker innenfor biskopens og bispedømmerådets ansvarsområde.

Det legges særlig vekt på at visitasen skal være synlig i «det offentlige rom». Den har en viktig symbolfunksjon for kirka i lokalsamfunnet. Derfor er det vesentlig å opprettholde en åpen kontakt med barnehager, skoler, institusjoner, kommunens ledelse, næringsliv, kultur osv. Ikke sjelden åpner visitasen opp for en ny samarbeidsrelasjon for kirkens medarbeidere, eller den forsterker allerede godt etablerte samarbeidsformer.

I 2015 har vi lagt vekt på en fortsatt bevisstgjøring av menighetsråd og ansatte på utfordringen med nedgang i besøkstall til gudstjenester og de synkende dåpstillene. Dette har de siste fire årene vært et hovedfokus under alle visitasene. Nidaros har også en utfordring med å få opp normtallet for trosopplæring. Trosopplæringen har av denne grunn vært vektlagt særlig under visitasene. I alle menighetene meldes det stor glede over den fornyelsen som trosopplæringsprosjektene har medført. Samarbeid menigheter i mellom i prostiet om ungdomsarbeid og utvikling av utdanning av ungdomsledere er et gjennomgående tema. I byen har «diakoni over menighetsgrensene» en særlig oppmerksomhet.

Bispedømmerådet nedsatte våren 2015 en arbeidsgruppe for å utvikle strategiarbeidet videre. Det har vært lagt særlig vekt på arbeidende strategier for å møte utfordringer knyttet til oppslutning om kirkelig virksomhet og aktiviteter. De sentralkirkelige mål skal utvikles lokalt slik de kommer til uttrykk gjennom visjonsdokumentet «Mer himmel på jord», med identitetsverdiene *bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende*. Det anses imidlertid viktig å finne verktøyverdier som supplement til identitetsverdiene. Verdier som gir retning i det operative arbeidet - verktøyverdier. Startegidokumentet utvikles våren 2016 for høring i menighetene og målet er å utvikle og implementere en ny helhetlig strategiplan for Nidaros i løpet av 2016.

Kirkemøtet 2015 vedtok å opprette Saemien Åålmege som permanent ordning for samisk menighet i sørsamisk område. Menigheten er et resultatet av mange års arbeid, og etableringen oppleves som en sterk anerkjennelse av sørsamenes plass i kirkelandskapet.

Ved Kirkevalget høsten 2015 var det for første gang direkte valg av alle sju leke medlemmer til bispedømmerådet i Nidaros. Det forelå to kandidatlistene: fra Åpen folkekirke og Nominasjonskomitéens liste. Medias interesse for kirkevalget var større enn tidligere. Omtalen var i all hovedsak positiv og ga kirken generelt mye oppmerksomhet. Valgresultatet viser at Åpen folkekirke har fire og nominasjonskomitéen har tre medlemmer i rådet. Oppslutningen ved bispedømmerådetsvalg var på ca 15% - som er en økning på 40% fra forrige valg. Vi er svært fornøyd med økt oppslutning, men hadde enda

større forventninger; Som det framgår av evalueringsrapporten til Kirkerådet i januar, var tellekorpset dimensjonert for det dobbelte antall stemmer. Vi ser det som en viktig oppgave å styrke det kirkelige demokratiet og kirkens legitimitet ved å øke oppslutningen ytterligere ved neste valg. Valget aktualiserte sognesammenslåinger. Bispedømmerådet har slått sammen 8 sokn til 4 gjeldende fra 1. januar 2016.

Også i 2015 har Nidaros hatt gleden av å være vertskap ved flere kirkelige arrangement. I april var det med stor glede vi ønsket Kirkemøtet velkommen til Trondheim. Og vi i denne sammenheng, omfatter *regionen*, representert ved Trondheim kommune med mottakelse og begge fylkeskommunene som vertskap for hver sin middag, samt Domprostiet med åpningsgudstjeneste i Nidarosdomen og konsert i samarbeid med Olavsfestdagene i Vår Frue kirke. Omtalene av rammebetingelsene for møtet var udelt positive. Vi ønsker at årets nye delegater skal få samme positive opplevelse. Både kommunen og fylkeskommunene uttrykker ønske om å bidra til å etablere Nidaros som stedet hvor Kirkemøtet har sin faste tilhørighet.

Den europeiske delen av ledelsen i Det Lutherske Verdensforbund (LWF) var i mai samlet i Erkebispegården i Trondheim. Rundt 80 europeiske kirkeledere, inspirert av det kommende reformasjonsjubileet og dets overskrift "Liberated by God's grace", delte sine respektive kirkers historier knyttet til frihet og engasjement i en verden som trenger rettferdighet og fred. I tillegg til gudstjenester, morgenbønner, samtaler og foredrag, ble det arrangert pilegrimsvandring og båttur til Munkholmen. Trondheim kommune inviterte til middag i Herresalen i Erkebispegården.

Flyktningsituasjonen som oppsto sommeren/høsten 2015 er fulgt opp av biskopene og bispedømmerådet gjennom en arbeidsgruppe ledet av bispedømmerådets diakonirådgiver. Arbeidsgruppen inviterte representanter fra Sør-Trøndelag fylke, Trondheim kommune, KIA, Røde Kors, Redd Barna m.fl. til samling og dialog med presentasjon av hva de ulike instansene kan bidra med. Dette samarbeidet fortsetter. På hjemmesiden har vi en egen temaside hvor det legges ut aktuelle lenker og informasjon om hva som skjer i menighetene.

Virksomhetsoverdragelsen har vært tema på kontaktmøter og stabsmøter gjennom året for å sikre informasjon og involvering. For prostene ble det arrangert regional prostekonferanse i november med dette som særskilt tema. Flere medarbeidere fra bispedømmekontoret har deltatt i Kirkerådets «Prosjekt 2017». Her har bispedømmerådet bidratt med betydelige ressurser i de fleste prosjektgruppene, både innen økonomi, lønn og personal og ledelse av forankringsgruppa.

30. august 2015 ble nye Stjørdal kirke vigslet av Nidaros biskop. Det var en stor begivenhet for Stjørdal sokn og hele Nidaros bispedømme: – *en realisering av en snart hundre år gammel drøm og intensivt arbeid de siste årene*, skriver prosten i sin årsmelding. Kirken som er bygget som en integrert del av kulturhuset Kimen har gitt en større kontaktflate mot befolkningen med lett tilgjengelighet i sentrum. Kirken har ført til en markert vitalisering av menigheten. Det meldes om stort oppmøte til konserter og kulturelle arrangement og godt besøkte gudstjenester med mange nye besøkende.

Arbeidet med reformasjonsjubileet i 2017 ble i løpet av året forankret i bispedømmerådet med opprettelse av en egen komité som skal arbeide med jubiléet knyttet til vår lutherske arv og identitet som folkekirke i vår tid og dagens kontekst.

Etter initiativ fra bispedømmerådet er det i løpet av året opprettet kontakt mellom Den norske kirke nasjonalt og Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK) for å sikre at kirken er tett på prosessene knyttet til Stiklestad 2030. SNK har i lengre tid jobbet med en systematisk tenkning om 2030-jubileet som det var viktig for DnK å få innblikk i, med tanke på en nasjonal forankring og felles tenkning omkring strategien for kirkens feiring av 2030 lokalt, regionalt og nasjonalt.

I løpet av året har tidligere stiftsdirektør Kristian Stendahl gått av med pensjon etter 23 år i bispedømmerådets administrasjon. Inge Tøstet tiltrådte som leder for seksjon kirkeliv 1. januar 2015. Ressursbruken i administrasjonen viser et mindreforbruk i løpet av året. Det skyldes hovedsakelig langtids

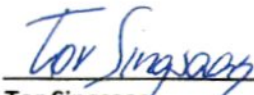
sykefravær. I tillegg gjennomførte medarbeiderne på kontoret dugnad ved telling av stemmene ved kirkevalget.

Den samlede ressursbruken viser et merforbruk på 477.958 kr. For nærmere detaljer og redegjørelse vises det til del VI. Årsregnskap.

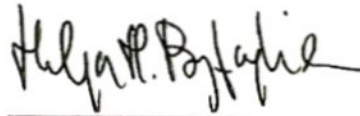
Vi takker medarbeidere og frivillige i Nidaros bispedømme for innsatsen og for gode bidrag til å oppnå tilfredsstillende resultat og for å virkeliggjøre kirka i Nidaros for våre medlemmer.

Agnes Sofie Gjeset

Bispedømmerådets leder

Tor Singsaas
Biskop i Nidaros

Helga Haugland Byfuglien
Preses

II Introduksjon til virksomheten og hovedtall

II.1 Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget

Nidaros bispedømmeråd er underlagt Kulturdepartementet og er i avgrensede saker underlagt Kirkemøtet/Kirkerådet.

Tilknytningsform

Nidaros bispedømme ble opprettet rundt 1030 og er Norges eldste – sammen med Bjørgvin. Fra 1153 til 1537 var Nidaros erkebispesete. Nidaros bispedømme er ett av 11 bispedømmer i Norge. Bispedømmerådet har 11 medlemmer, hvorav ett sør-samisk medlem. Sammen utgjør bispedømmerådene Kirkemøtet. Biskopene utgjør Bispemøtet.

Myndighet og ansvarsområde

Myndighet og ansvarsområde for biskop og bispedømmeråd følger bla av Kirkeloven, Gravferdsloven, Tjenesteordning for biskop, økonomi- og virksomhetsinstruksen og tildelingsbrevet fra departementet.

Bispedømmet blir ledet av tre organ – biskop, preses og bispedømmerådet med felles administrasjon.

Nidaros bispedømmeråd er et folkevalgt organ som velges etter regler fastsatt av Kirkemøtet.

Hovedoppgaven for bispedømmerådet er regulert i kirkeloven § 23:

«Bispedømmerådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og det skal fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet.»

Viktige oppgaver er av forvaltningsmessig karakter knyttet til prestetjenesten og forvaltningen av statlige tilskudd bla til trosopplæring og særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni.

Bispedømmerådet kan opprette og nedlegge stillinger innenfor tildelt ressursramme. Bispedømmerådet tilsetter proster, menighetsprester og spesialprester. I tillegg er bispedømmerådet arbeidsgiver for de tilsatte på bispedømmekontoret.

Nidaros bispedømmeråd består av 10 valgte medlemmer og biskopen. Med bakgrunn i at Nidaros bispedømmeråd har ansvaret for Saemien Åålmege, er ett av medlemmene valgt blant den sør-samiske befolkningen.

Biskopen leder prestetjenesten og har tilsynsansvar med menighetene og tilsatte.

Bispedømmerådet arbeider på grunnlag av de mål og satsingsområder som vedtas av Kirkemøtet som retningsgivende for Den norske kirke (DnK). Bispedømmerådet skal fremme samarbeid og god kommunikasjon med de frivillige kristelige organisasjonene, mellom kirkens organer og mellom kirke og samfunn. Gjennom plan- og beredskapsarbeid skal bispedømmerådet påse at det foreligger gode rutiner for samarbeid med politi og helsevesen i forbindelse med katastrofer og ulykker.

I relasjon til økonomiregelverket i staten er bispedømmerådet å regne som et ordinært forvaltningsorgan.

Overordnet mål

Bispedømmerådet og biskopen har lagt til grunn de mål som er gitt av departementet, Kirkemøtet og Kirkerådet. Statens hovedmål er å støtte opp under Den norske kirke som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16: *«Den norske kirke, en evangelisk-luthersk kirke, forbliver Norges Folkekirke og understøttes som saadan af Staten»*. Av dette følger at Den norske kirke skal:

- Være en landsdekkende, lokalt forankret kirke
- Ha en opplutning som bekrefter dens karakter som folkekirke
- Formidle trosopplæring til alle barn
- Være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier

Kirkemøtets visjonsdokument «*Meir himmel på jorda*» og strategiplanen for Nidaros bispedømme ligger også til grunn for virksomheten.

Visjonen for Nidaros bispedømme «*Kirka i Nidaros - her hører vi til*» konkretiserer våre overordnede perspektiv: Vi vil være tilstede i alle lokalsamfunn, sette mennesker i sentrum og verne om alt liv.

Samarbeid med andre (kirkelige fellesråd, frivillige kristelige organisasjoner osv)

I Nidaros bispedømme er det 132 sokn med tilhørende menighetsråd. Det er 48 kommuner og 43 kirkelige fellesråd som følge av at enkelte fellesråd omfatter flere kommuner. Bispedømmet har et formelt samarbeid med misjonsorganisasjonene gjennom Samarbeid Menighet og Misjon, Nidaros (SMMN). Vi er representert i Barne- og ungdomslederkontaktforum (BULK). Det er en arena for å drøfte felles anliggender, utfordringer og muligheter med de kristne barne- og ungdomsorganisasjonene i regionen, bla for å utvikle og tilby trosopplæring for barn og unge i Nidaros.

II.II Omtale av organisasjonen

Ledelsesstruktur

Nidaros bispedømmeråd, Nidaros biskop og preses har felles administrasjon som ledes av stiftsdirektør. Bispedømmerådet er tilsettingsorgan, biskopene leder prestedtjenesten.

Nidaros bispedømme har to tjenestegjørende biskoper. Bispemøtets preses utøver biskopens myndighet innenfor Nidaros domprosti, Nidaros biskop utøver myndigheten i de øvrige 10 prostiene i bispedømmet. Hvert prosti ledes av en prost. Prostiet utgjør tjenesteområdet for prestene.

Antall ansatte og årsverk fordelt på prestedtjeneste og annen virksomhet

I Nidaros bispedømme er det ved utgangen av 2015 ansatt 101 prester og 10 proster i fast stilling, samt 9 årsverk, fordelt på 15 personer i midlertidige stillinger. Ved bispedømmekontoret er det 20 personer i 17,1 årsverk (biskop og preses inkludert). I menighetene er det ca 470 ansatte med fellesrådene (43 stk) som arbeidsgiver.

Lokalisering

Nidaros bispedømmekontor er lokalisert i Erkebispegården i Trondheim. Eiendommen forvaltes av Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR).

Nidaros bispedømme omfatter Sør- og Nord-Trøndelag fylker med tilsammen 48 kommuner. Innbyggertallet pr. 1. januar 2016 er på 449.576. Nord-Trøndelag fylke har 136.350 innbyggere, Sør-Trøndelag fylke 313.226 innbyggere, hvorav 187.181 – nær 60 % - bor i Trondheim.

I Nidaros bispedømme er medlemstallet i Den norske kirke på 361.205. Det utgjør 80,3% av innbyggertallet. Landsgjennomsnittet er på 72,9 %.

Organisasjonsstruktur

Tabellen nedenfor viser prostiene i bispedømmet, med antall sokn, kirkemedlemmer og innbyggere:

Prosti	Antall sokn	Medlemmer i Den norske kirke	Antall innbyggere
Nidaros domprosti	4	20.602	193.238
Strinda prosti	8	53.474	
Byåsen prosti	3	28.349	
Heimdal prosti	6	40.097	
Orkdal prosti	19	33.658	39.883
Gauldal prosti	21	33.751	39.540
Fosen prosti	11	22.419	25.365
Stjørdal prosti	9	37.455	44.526
Sør-Innherad prosti	12	31.267	37.169
Nord-Innherad prosti	18	30.262	34.826
Namdal prosti	21	29.871	35.029
Nærøy prosti		8.581	
Sum prosti: 11	Sum sokn: 132	Sum kirkemedlemmer: 361.205	Sum innbyggere: 449.769

Presentasjon av utvalgte hovedtall

Volumtall for bispedømmet*	2013	2014	2015
Antall døpte	3747	3623	3519
Antall konfirmerte	4092	3978	3915
Antall kirkelige vigslar	742	717	736
Antall kirkelige gravferder	3210	3206	3218
Antall gudstjenester totalt	6.019	5.893	5826
Samlet antall gudstjenestedeltakere	504.127	506.860	502.625

*Tallmateriale fra SSBs årsstatistikk

Nøkkeltall for årsregnskapet*	2013	2014	2015
Antall årsverk	137,6	136,1	125,9
- herav i prestatjeneste	120	114,7	110,6
Samlet tildeling post 01	103.602.000	104.211.000	107.471.000
Utnyttelsesgrad post 01	102,0%	103,6%	100,4%
Driftsutgifter	105.647.195	108.000.105	107.856.410
Lønnsandel av driftsutgifter	85,0%	86,3%	85,9%
Andel lønn brukt i prestatjenesten	74,3%	75,6%	
Lønnsutgifter pr årsverk	652.288	685.154	735.667

*Tallmateriale mottatt fra departementet i januar 2016

III Årets aktiviteter og resultater

Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk

Til tross for færre antall gudstjenester på søn- og helligdager øker gjennomsnittlig deltakerantall. Samlet ble det holdt 5826 gudstjenester – en økning på 1% fra 2014. Deltakerantallet totalt er likt med 2014. Vi har klart målet med at over 0,5 mill skal komme på våre gudstjenester i løpet av året.

Bispedømmerådet er fornøyd med at andelen kirkelige vielser av ekteskapsinngåelser totalt øker i Nidaros fra 38 i 2014 til 39,3 i 2015. Andelen på landsbasis har sunket.

Andelen kirkelig fravferd i % av antall døde har økt og er oppe i 92,4% i 2015 i Nidaros mot 90,1% på landsbasis. Utviklingen i Trondheim viser imidlertid nedgang i andelen kirkelig gravferd fra 80,6 i 2014 til 78,8 i 2015. Dette er en kraftig nedgang som vi ikke fornøyd med, og vi vil jobbe videre sammen med kirkelig fellesråd i Trondheim for å endre dette.

Når det gjelder dåp viser andelen døpte en økning for 2 åringer fra 80,7% i 2014 til 82% i 2015, for 10-åringer er tallene 89,2% i 2014 til 90% i 2015. Det er gledelig – særlig i lys av det fokus vi har hatt på årsaker til synkende tall og tiltak som er satt i verk for å motvirke og snu trenden. Vi kan anta en positiv respons på arbeidet som er gjort på dette feltet.

Andelen konfirmanter av døpte 15-åringer viser en nedgang i 2015. I 2015 er det 87 mens det i 2014 var 91,2%. Det er vi ikke fornøyd med og vil følge utviklingen nøye. Konfirmasjonen har hatt stabil oppslutning på om lag 90%, en nedgang må derfor møtes med tiltak for å snu trenden.

I trosopplæringstilbudet ligger vi fortsatt lavt i gjennomsnittlig timetilbud. Bare Bjørgvin bispedømme er lavere enn Nidaros. Og mens gjennomsnittlig timetilbud i 2014 var 179 har det gått ned i 2015 til 161. Dette er vi ikke fornøyd med og vil jobbe målrettet mot å øke timetallet; både tilbud og gjennomførte timer.

Antall sokn med diakonal betjening har økt – som følge av Trondheim kommunes satsning på dette feltet, og statlig tilskudd i 2014 som har bidratt til diakonstilling i soknene i Bjugn og Ørland kommuner.

Presteskaper gjør en stor innsats. Statistikken viser at prestene i Nidaros betjener flere medlemmer pr år enn landsgjennomsnittet, 3267 mot 3029. Bare Borg Stavanger ligger høyere. Også antall kirkelige handlinger og gudstjenester pr prest har økt fra 86 i 2014 til 88,5 i 2015.

Sykefraværet har gledelig nok gått ned og er nå på linje med med øvrige bispedømmer. Vi nærmer oss målet om et sykefravær under 4%. Det er vi svært fornøyd med.

Vi mener det har vært effektiv utnyttelse av ressursene i 2015. Økonomien har vært stram og andelen ressurser til presteskaper har økt i forhold til ressursene i administrasjonen. Det er en naturlig følge av endrede rammebetingelser for presteskaper i løpet av året og overføringer knyttet til disse.

Resultater og måloppnåelse 2015

Rapporteringen tar utgangspunkt i departementets tildelingsbrev for 2015 med «Mal for årsrapport 2015», mål og resultatindikatorer «Mer himmel på jord» vedtatt av Kirkerådet og mål og særstilte bestillinger/rapporteringskrav beskrevet i tildelingsbrevet. I år som tidligere, er årsrapporten supplert med utvalgte tema fra bispedømmerådets virksomhetsplan. Det gjelder:

- Kirke – skole/barnehage-samarbeid
- Pilegrimsarbeid
- Saemien Åålmege
- Olavsfestdagene (OFD) – Kirke2015

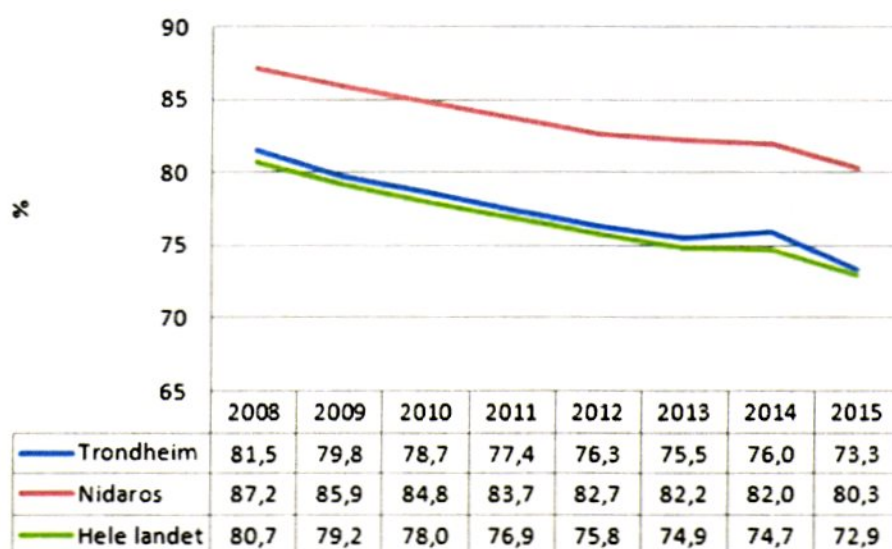
Tildelingsbrevets pkt. 2.2.1 angir prioriterte områder og omtaler folkekirken som landsdekkende, lokalt forankret ved at den samler bred deltakelse, er relevant for kirkens medlemmer gjennom livet og at medlemmene gjør aktiv bruk av dens tjenester. Dette innebærer at kirkens medlemmer i sitt lokalsamfunn skal ha tilgang til gudstjenester og et trosopplæringstilbud, ha muligheten til å få døpt sine barn, bli kirkelig konfirmert, viet og gravlagt.

Ser en på kirkens medlemmer i Nidaros viser tallene en stabilitet de siste årene i overkant av 360.000 medlemmer:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Medlemmer i Nidaros	361532	361200	361668	362665	362104	361205

Oppslutningen i Nidaros går allikevel ned sett i forhold til folketallet og er nå nede i 80,3%. Det var mange utmeldinger i 2015 som bla antas å ha sammenheng med kirkevalget og opprydding i medlemsregisteret som følge av utsendelse av valgkort.

Medlemsutvikling i % av folketallet

Utviklingen i Nidaros følger trenden i landet som helhet, men takten er litt lavere fra 2014 til 2015: 1,7 prosentpoeng mot 2,2. I Trondheim synker imidlertid andelen raskere og nærmer seg nå landsgjennomsnittet.

III.1 Gudstjenesteliv

Strategisk mål: At gudstjenestelivet blomstrer

Prestedekning

Målet om et gudstjenesteliv som blomstrer, at flere velger kirkelig vigsel og oppslutningen om kirkelig gravferd holdes oppe, forutsetter tilgang til presteressurser og knyttes derfor i årsrapporten til hovedmålet for bevilgningen til prestatjenesten, gitt i tildelingsbrevet fra KD:

Bispedømmerådene og biskopene har en hovedoppgave i å sikre tilfredsstillende prestedekning over hele landet, slik at kirkens gudstjenester kan gjennomføres etter biskopens forordninger og kirkelige handlinger etter behov. Tjenestetilbudet skal tilpasses lokale forhold ut fra målet om at alle menigheter skal være betjent av prest.

For å sikre at alle medlemmer blir tilstrekkelig betjent og at det er et forsvarlig gudstjenestetilbud i alle menigheter, må prestatjenesten tilpasses de økonomiske rammer som stilles til disposisjon. I 2015 er det tatt følgende organisatoriske grep:

- Reduksjon av antall prostier fra 12 til 11; Nærøy prosti opphørte fra 1.7.15 og menighetene ble en del av Namdal prosti fra samme tidspunkt.
- Bispedømmerådets vedtak om en reduksjon av tre prestestillinger ble gjennomført. Namdal, Fosen og Nord-Innherad prostier fikk redusert med én stilling hver.

Nærøy prosti var for lite til å drives som egen enhet. Det var sårbart med bare 4 prestestillinger (inkl. prost) og nedleggelse var nødvendig. 11 prostier på ca 125 prestestillinger er fremdeles mange og gir små enheter som binder økonomiske ressurser. Antallet prostier er derfor til vurdering for eventuelle tiltak ved ledighet i prestestillinger. Også tjenestemannsorganisasjonene har påpekt nødvendigheten av dette. Ved en slik vurdering må det balanseres mellom tjenlige enheter når det gjelder antall ansatte og geografi og avstander i enheten.

Reduksjon av tre prestestillinger var nødvendig på bakgrunn av den økonomiske situasjonen frem til 2014 da vedtakene ble fattet. Utviklingen og endringene i rammene for prestedtjenesten i 2015 har ytterligere forsterket presset og usikkerheten knyttet til økonomien. Det er som følge av opphevelse av prestenes boplikt pr 1.9.15, etablering av ny tjenesteboligordning i rekrutteringsvake områder og ny arbeidstidsavtale fra 1.1.2016 med beredskap som en integrert del av prestedtjenesten. Beregninger viser at beredskapsvaktordningen binder prestedtjeneste i ca 0,5 stilling for hvert beredkapsområde. Det tilsvarer 5,5 stillinger for hele bispedømmet. Hvordan dette gir seg utslag opp imot at prestene skal ha tilstrekkelig tid til gudstjenester og kirkelige handlinger gjenstår å se. Den økonomiske risikoen må uansett reduseres, og utviklingen følges derfor nøye og tiltak som ytterligere stillingsreduksjoner blir vurdert.

Gudstjenestedeltakelse

Resultatmål:	Nøkkellindikator:
Opplutningen om gudstjenestene øker	Gudstjenestedeltakelse

Tabellene nedenfor viser at antallet gudstjenester som feires på søn- og helligdager, er noe lavere enn i 2014. Med 3 færre prestestillinger og en svakere vikardekning, er dette som forventet. Antall deltakere går også ned. Samtidig ser vi at det gjennomsnittlige gudstjenestebesøket går noe opp. Nedgangen i antall gudstjenester på søn- og helligdager kompenseres i stor grad ved at det i 2015 ble feiret flere gudstjenester på andre ukedager. Denne endringen skyldes ikke bare ressursituasjonen, men er også et resultat av strategiske grep. Mens søndagen som gudstjenestedag er under press, viser det seg at andre ukedager kan fungere godt, både for gudstjenester i tilknytning til trosopplæringstiltak, egne dåpsegudstjenester og konfirmasjonsgudstjenester. Særlig erfarer vi at trosopplæringstiltakene er med å vitaliserer gudstjenesten med bredere involvering, flere medliturger og flere gudstjenestedeltagere.

Tårnagenter Melhus

Fleksibilitet og differensiering av gudstjenestetilbud og gudstjenesterytme vil være viktig. Som kirke vil vi i økende grad måtte gjøre strategiske overveielser om hvordan vi forholder oss til våre medlemmers ukerytme, fritidsrytme, ønsker og behov. En slik differensiering vil være lettere å få til innenfor enheter som er store nok til at stabens størrelse gir muligheter til fleksibilitet og større bredde i kompetanse, tilbud og tiltak. Når det i Trondheim nå er i gang et strategisk arbeid med fokus på framtidig prosti- og soknestruktur, er dette noe av bakgrunnen.

Gudstjenester på søn- og helligdager

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antall	4412	4333	4360	4283	4303	4295	4280	4053
Deltagere	416088	416721	396748	402867	397479	389470	388707	375883
Gjennomsnitt	94	96	91	94	92	91	91	93

Andre dager:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antall	1114	1308	1044	1859	1846	1724	1613	1773
Deltagere	111862	120443	98720	134081	126944	114657	118153	126743
Gjennomsnitt	100	92	95	72	69	67	73	71

Gudstjenestedeltakelse, alle gudstjenester

	Gudstjenester totalt	Prosent endring fra 2014	Deltakere totalt	Prosent endring fra 2014	Gjennomsnittlig deltakelse	Endring 2014-2015
Agder og Telemark	6843	-3 %	691271	-1 %	101	2
Bjergvin	8441	-1 %	781657	-3 %	93	-2
Borg	6360	-2 %	612436	-2 %	96	-1
Hamar	5814	-1 %	437860	-1 %	75	1
Møre	3668	-4 %	387923	-4 %	106	0
Nidaros	5826	1 %	502626	0 %	86	-1
Nord-Hålogaland	4347	1 %	300064	0 %	69	-1
Oslo	5684	-6 %	587325	-3 %	103	2
Stavanger	5560	-3 %	684871	-5 %	123	-2
Sør-Hålogaland	3797	-3 %	290141	-2 %	76	1

Tunsberg	5573	0 %	485027	-2 %	87	-2
Totalt	61913	-2 %	5761201	-2 %	93	0

Kilde: SSB. Tabellen angir antall gudstjenester som har vært avholdt totalt i 2015, og deltakere på disse gudstjenestene. For sokn som ikke har rapportert i 2015 er 2014-tall lagt til grunn. Det er oppgitt hvor stor prosentvis endring det har vært i hhv. antall gudstjenester og antall deltakere fra 2014. Kolonnen til høyre viser endring i gjennomsnittlig antall gudstjenestedeltakere fra 2014 til 2015.

Vi er fornøyde med at vi fortsatt holder gudstjenestedeltakelsen over 0,5 mill i året. Det er i ulike sammenhenger et ofte uttalt, men ikke nedskrevet mål. Menighetene som viser til høye gudstjenestetall har høy bevissthet omkring gudstjenestesatsingen. De jobber både strategisk, kreativt og er opptatt av bred involvering og eierskap til gudstjenesten. Jo større eierskap, dess flere gudstjenestedeltagere.

Prosten i Nord-Innherad skriver i sin årsrapport:

Så trengs det andre grep for å snu nedgangen i gudstjenestedeltakelsen. Selv har jeg tro på det grundige arbeidet med gudstjenestegrupper som foregår i Snåsa, gløden og kreativiteten rundt gudstjenestene i Beitstad, og de mange menighetene som engasjerer frivillige kirkeverter, tekstlesere osv.

Prosten i Strinda skriver:

Tre menigheter har fast gudstjenestegruppe tirsdag kveld der gudstjenesten planlegges og oppgaver fordeles. Både konfirmanter og konfirmantforeldre er involvert i dette. I de øvrige menighetene er frivillige regelmessig med etter turnus. Flere steder forsøker man med kveldsgudstjenester for ungdom og studenter, og i Strinda kirke begynte man høsten 2015 med åpen kirke med meditasjonsmusikk og en kort nattverdsgudstjeneste hver onsdag kveld. Felles fastegudstjenester for prostiet i Strinda kirke er blitt en tradisjon.

I årsmeldingene fra prostene framgår det at flere er kritiske til om bruken av ressurser er riktig med gudstjeneste hver søndag i hver kirke «for enhver pris». Dette handler ikke bare om økonomi, men like mye om de som kommer til gudstjeneste og bruken av ansatte og frivillige. Det holdes fram at det ville vært en styrke for fellesskapet at flere var samlet, feks ved at kirker med lav gudstjenesteoppslutning gikk sammen om å feire gudstjeneste. Gudstjenesten og –detakelse er tema i prestefellesskapet og i møte med menighetsrådene.

I løpet av året er menighetsutviklingsprosjektet (MUV) for Stjørdal og Selbu avsluttet. Det 3-årige prosjektet ble positivt evaluert, ikke minst som forberedelse til åpninga av nye Stjørdal kirke. Det ble ikke satt i gang nye menighetsutviklingsgrupper i løpet av året. Det skyldes hovedsakelig at menighetsrådsvalget høsten 2015 gjorde tidspunktet for oppstart uheldig. Det vil bli tatt initiativ til å starte nye grupper med MUV i 2016. Målet er to nye grupper.

Gudstjenestefrekvens

Resultatmål:	Nøkkelindikator:
Gudstjenestetilbudet holdes oppe.	Gudstjenestefrekvens

Det er gjennomført 4053 gudstjenester på søn- og helligdager i 2015. I etatsstatistikken er tallene fra menighetene som har rapportert lagt til grunn, og det viser en gudstjenestefrekvens på 50 % i Nidaros. For landet for øvrig vises til følgende tabell fra etatsstatistikken:

	Antall gudstjenester rapportert i 2015	Antall menigheter som har rapportert	Gudstjeneste-frekvens
Agder og Telemark	5278	131	64 %
Bjørgvin	6124	163	60 %
Borg	4771	115	66 %
Hamar	4293	146	47 %

Møre	2851	93	49 %
Nidaros	3683	116	50 %
Nord-Hålogaland	2942	61	77 %
Oslo	2722	43	100 %
Stavanger	4052	89	72 %
Sør-Hålogaland	2722	82	53 %
Tunsberg	3892	100	62 %
Totalsum	43330	1139	60 %

Kirkelig vigsel

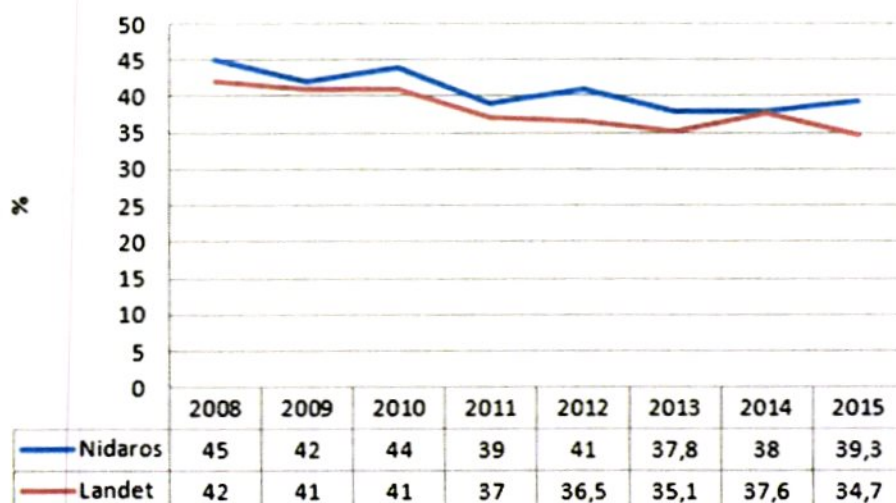
Resultatmål:	Nøkkelindikator:
Flere velger kirkelig vigsel	Antall vigsler

Mens tallet for kirkelig vigsel på landsbasis synker, viser utviklingen i Nidaros en liten oppgang. Rapportene fra prostene i Nidaros viser ingen gjennomgående trend, men for bispedømmet som helhet har det vært mye fokus på å møte brudepar fleksibelt og imøtekommende både med hensyn til å sette personlig preg på vigselsseremonien og med hensyn til brudepars ønsker om tid og sted for vigselen. Når det gjelder valg av vigselssted, har biskopen i løpet av noen år beveget seg fra en relativt restriktiv anbefaling til en anbefaling preget av stor åpenhet og imøtekommenhet. Dette i erkjennelse av at kirken ikke lenger er et selvsagt valg for par som planlegger bryllup. Hvis vi ønsker å møte mennesker med forkynnelse, forbønn og velsignelse, må vi lytte til deres ønsker og verdsette deres engasjement og bidra til å gjøre bryllupsdagen til den dagen de drømmer om. Alt dette uten å gå på akkord med at det er kirke vi skal være, men en kirke som fremstår med mer raushet, imøtekommenhet og evangelium enn av stive regler, reservasjoner og begrensende holdninger.

	2004	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Endring i % 2010 - 2015
Nidaros - kirkelige vigsler	939	867	726	841	742	711	736	-15,1 %
Hele landet - kirkelige vigsler	11013	9594	8598	8898	8221	8602	7880	-18%
Hele landet - ekteskapsinngåelser	22354	23577	23135	24346	23410	22887	22738	-2,9%

Andelen kirkelige vielser økte i 2014 til 37,6% mot 35,1% 2013 på landsbasis. I 2015 har både antall vielser og andelen kirkelige vielser i Nidaros økt i forhold til 2013 og 2014, mens andelen på landsbasis viser nedgang.

% kirkelige vigslar av ekteskapsinngåelser

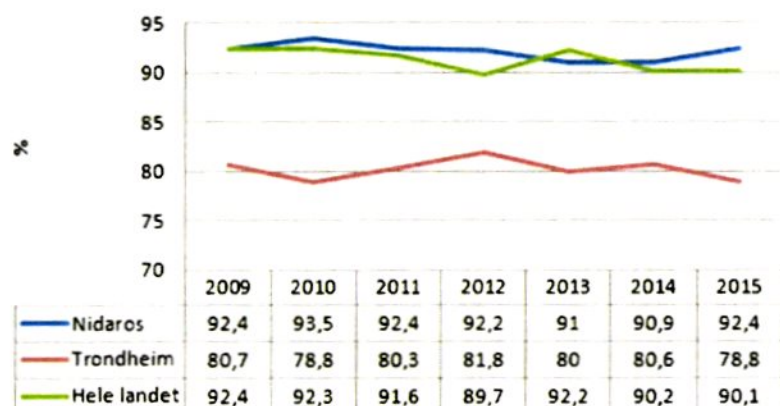
Kirkelige gravferd

Resultatmål:	Nøkkellindikator:
Oppslutningen om kirkelig gravferd holdes oppe.	Antall kirkelige gravferder

Antall	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kirkelige gravferder	3464	3372	3279	3210	3206	3218

Antallet kirkelige gravferder er stabilt. Andelen kirkelig gravferd i % av antall døde er økende og oppi 92,4% i 2015 (på niva med 2011). Det er svært positivt. Vi ser imidlertid at kirken utfordres også på dette område – særlig i Trondheim by. Og statistikken viser en nedgang i andelen kirkelig gravferd også fra 2014 til 2015. Utfordringene skjer på flere hold; Det handler om en dreining i retning av privatisering av seremoniene. Gravferder etterspørres oftere også i tilknytning til helg. I Trondheim kan gravferdsbyrå med eget seremonirom imøtekomme bisettelser på lørdager. Skal vi opprettholde og øke oppslutningen om kirkelig gravferd, er det derfor behov for å fortsette samarbeidet med kirkeverge og fellesråd om kirkens fleksibilitet, særlig gjelder det dager og tidspunkt for seremonier. Vi må holde samtalen oppe om kirkens handlingsrom innenfor kirkens liturgier, i møtet med økende private ønsker til musikk og personlige preg på øvrige innslag. Også her handler det om å være lydhøre overfor våre medlemmer uten å gå på akkord med vårt oppdrag om å være kirke.

Kirkelig gravferd i % av antall døde

Kirken møter utrolig mange mennesker gjennom disse kirkelige handlingene. Det innhentes ikke tall på dette, men i store deler av bispedømmet er det bred deltakelse og høy oppslutning om kirkelig gravferd. Det legges vekt på at prestene skal ha en bevissthet om dette ene møtet som for mange er *anledningen* som fører de til kirken i løpet av året. Det legges vekt på å være relevant og troverdig i møte med pårørende og i forkynnelse. Målet er at det fortsatt skal være naturlig for folk å velge kirkelig gravferd. Det er ingen selvfølge at kirken blir vist denne tillit, men vi må holde det fram som et viktig arbeid, og gjennom at vi fortsetter å levere gode tjenester, kan vi opprettholde kirkens andel av gravferder. Vi mener det er avgjørende viktig for folkekirken i Nidaros å ikke «tape terreng» på dette området.

Kunst og kulturuttrykk

Resultatmål:	Nøkkelindikator:
Kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk.	Antall konserter og kulturarrangementer i kirkene.

Konserter og andre kulturarrangementer

	Konserter				Andre kulturarrangementer			
	I regi av menigheten		I regi av andre		I regi av menigheten		I regi av andre	
	Antall	Deltakere	Antall	Deltakere	Antall	Deltakere	Antall	Deltakere
Agder og Telemark	623	66501	258	54955	185	21354	19	2689
Bjergvin	881	89394	515	89892	193	26768	60	9227
Borg	495	55625	407	76949	329	16398	49	6017
Hamar	489	43598	339	65316	208	8237	49	9053
Møre	377	40161	266	48569	98	7500	52	4284
Nidaros	555	76242	379	74865	176	14795	62	6484
Nord-Hålogaland	766	53632	225	33492	180	107428	19	1771
Oslo	584	73586	470	111287	213	18406	61	13531
Stavanger	526	63122	331	62448	226	20525	50	10876
Sør-Hålogaland	260	26956	271	43291	174	8329	25	10183
Tunsberg	717	82302	290	51496	196	18506	42	2831
Totalt	6273	671119	3751	712560	2178	268246	488	76946

Kilde SSB. Tabellen viser antall konserter og kulturarrangementer som er rapportert fra menighetene, og deltakere på disse arrangementene. For sokn som ikke har rapportert i 2015 er 2014-tall lagt til grunn.

	Totalt antall konserter og kulturarrangementer		Deltakere konserter og kulturarrangementer		Prosent endring 2014-2015	
	2014	2015	2014	2015	- i antall konserter/kulturarr.	- i antall deltakere
Agder og Telemark	1103	1085	139268	145499	-2 %	4 %
Bjergvin	1575	1649	202708	215281	5 %	6 %
Borg	1137	1280	151945	154989	13 %	2 %
Hamar	1160	1085	131185	126204	-6 %	-4 %
Møre	804	793	97752	100514	-1 %	3 %
Nidaros	1161	1172	188869	172386	1 %	-9 %
Nord-Hålogaland	1357	1190	103386	196323	-12 %	90 %

Oslo	1444	1328	217917	216810	-8 %	-1 %
Stavanger	968	1133	152320	156971	17 %	3 %
Sør-Hålogaland	791	730	87953	88759	-8 %	1 %
Tunsberg	1362	1245	165305	155135	-9 %	-6 %
Totalsum	12862	12690	1638608	1728871	-1 %	6 %

Kilde: SSB. Tabellen viser det totale antallet konserter/kulturarrangementer som er avholdt i bispedømmets menigheter, og det totale antallet deltakere på disse. Tabellen viser også de samme tallene for 2014, og den prosentvise endringen fra disse. Enkeltarrangementer med stor oppslutning kan gi store utslag her som er tilfellet i Nord-Hålogaland der ett sogn står for 75 % av den totale oppslutningen om konserter og kulturarrangementer i bispedømmet.

Nidaros har økning på 1% i antall konserter og kulturarrangement fra 2014 til 2015. Deltakerantallet har imidlertid gått ned med 9%. Tross nedgang, viser dette at musikk og kulturarrangement trekker mange mennesker til kirkene.

Risikoen ved kulturtiltak i kirken, som ved kulturarrangement i andre sammenhenger, består hovedsakelig i å søke midler og ofte ikke vite hva man får i tilskudd før «the point of no return» er passert. Deretter å styre prosessen med gjennomføring av tiltak og arrangement tilpasset den støtte som faktisk er innvilget, og det budsjett som er til rådighet. En av de vesentligste egenskaper hos en kulturarrangør er derfor evnen til fleksibilitet, til å ha is i magen og snu i tide om det viser seg nødvendig.

Menighetene i Nidaros sto i 2015 bak 17 søknader om offentlige tilskudd, som har fått innvilget støtte og som bispedømmerådet har vært involvert i.

ÅR	ANTALL INNVLGEDE SØKNADER / PROSJEKT:	SUM TILSKUDD:	ANTALL MENIGHETER:
2011	19	3.113.000	7
2012	15	1.668.000	5
2013	20	3.265.000	10
2014	18	2.470.000	9
2015	17	2.545.000	12

Resultatet av søknadene er gode. Summen på tilskudd som er oppnådd er høyt og refererer i det vesentlige til tilskudd fra Norsk kulturråd, bl.a. kirkemusikkordningen. Det gjelder for en stor del kirkelige musikk-/konsertserier i menigheter og prostier, kulturkirketiltak og musikalske bestillingsverk. Det har for 2014 og 2015 vært gledelig å se en utvikling hvor stadig flere menigheter ute i bispedømmet er med blant søkerne som oppnår offentlige tildeling av kulturmidler.

For å utvikle kirkelig kulturkompetanse er det gjennomført i alt 6 kompetansehevende seminarer/kurs med ca. 60 deltagere i 2015. Det er med dette gjennomført 22 seminar av denne typen over en periode på 6 år. Sentralt i kursene er søkerprosedyre: «Hvor søke om midler til kirkekulturell virksomhet», «hvordan skrive en god søknad?» og «hvordan lage et vellykket arrangement, teknisk og praktisk».

I 2015 har det vært innsats rettet mot utvidelse av forsøksprosjektet som gjelder kulturskoleelevers deltagelse i hovedgudstjenesten – et samarbeidsprosjekt mellom Nidaros bispedømme, fem menigheter og Trondheim kommunale kulturskole. Dette i tråd med gudstjenestereformens intensjon om økt involvering, større bredde i gudstjenestens musikalske uttrykk, og større vekt på det estetiske og det vi kan sanse i gudstjenesten, så som musikk, drama, og andre kunstneriske uttrykk. Forsøket viser til økning i besøkstallet på gudstjenestene i disse menighetene.

Det er utfordrende å inspirere til kirkelig satsing på kulturen som «det usynlige sakrament», samtidig som kirken nasjonalt sett har sitt sterkeste fokus på de store endringer både i forhold til struktur (kirke/stat og virksomhetsoverdragelse) og innhold (reformene innenfor gudstjeneste og trosopplæring).

I så henseende er forsøket med samarbeidet gudstjenesten / kulturskolen en typisk «vinn-vinn situasjon», som i høy grad bør kunne utvikles og brukes videre. For det er i skjæringspunktet kunst, kultur og kirke at kunnskap og holdninger skal utvikles, og kirkelige kulturarrangement skal skapes i fremtiden.

Det har også i 2015 vært et godt samarbeid mellom Nidaros bispedømme, Falstadsenteret og Trøndelag Teater. Samarbeidet har resultert i at det annet hvert år avholdes en «Gleditsch-konferanse» i Trøndelag teater med fokus på ekstremisme. Neste konferanse avholdes høsten 2016.

Samisk språk i gudstjenestelivet

Resultatmål:	Nøkkelindikator:
Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet.	Antall menigheter som inkluderer samisk språk i lokale gudstjenester.

I forlengelsen av at Saemien Áálmege ble opprettet på Kirkemøtet 2015, har Nidaros biskop og preses forsterket sitt engasjement for å motivere til synliggjøring av et samisk nærvær i alle bispedømmets menigheter. I brev til bispedømmerådets menigheter skriver de:

En flott måte å feire Saemieen Áálmege på i våre menigheter og gudstjenester, ville være å bidra til å synliggjøre samisk tilstedeværelse enda bedre enn det vi til nå har maktet. Den viktigste og enkleste markøren i så måte, vil være bruk av sørsamisk språk i våre gudstjenester.

Biskopene i Nidaros vil derfor oppfordre menighetsråd, prester og proster til en fornyet samtale om og et forsterket engasjement i bruken av sørsamisk språk i våre gudstjenester.

I 2013 var det 11 sokn i Nidaros som hadde innarbeidet bruk av samiske språk i lokal plan for gudstjeneste. I 2014 er det tilsvarende innrapportering fra 16 sokn. For 2015 er det i følge prostenes årsrapportering ca. 30 menigheter hvor samisk språk jevnlig brukes i menighetens gudstjenestefeiring. Dette er en gledelig utvikling – særlig i Sør-Innherad prosti der alle prestene bruker sør-samisk språk som en del av liturgien i alle gudstjenester. Sør-samisk språk lyder derfor i 400 forordnede gudstjenester årlig.

Samefolkets dag ble markert med gudstjeneste i Røros kirke med full samisk liturgi. Det framgår av domprostens årsrapport at Nidaros domkirke har samisk som en del av gudstjenesteliturgien. Det er innført fast sørsamisk velsignelse i alle gudstjenester, og den fremsies av alle prestene ved Domkirken, også av biskopen. I rapporten «Samiske tall forteller» omtales Nidaros domkirkes bruk av sørsamisk i gudstjenesten som «overraskende og med stor symbolverdi». Studentmenigheten har gjennom en årrekke vært en pådriver for å markere det sørsamiske, særlig i tilknytning til Samefolkets dag 6. februar. Også i 2015 var det markeringer i flere sokn i form av samisk nådehilsen i gudstjenester nærmest dagen.

Implementeringen av det sør-samiske språket i alle menighetene er en utfordring. Årets rapporter fra prostene i Nidaros gjenspeiler en økt forståelse for betydningen av dette, selv om det fortsatt er en vei å gå. Det er en risiko at det ikke er tilstrekkelig forståelse for, eller bevissthet og kunnskap nok om viktigheten av samisk identitet, språk og kultur. Dette vil derfor bli tematisert kontinuerlig.

Den sør-samiske presten deltok på prostemøte i 2015. Der underviste han i språk-uttale, delte erfaringer og ga råd og informasjon om hvorfor det samiske språket er så viktig som markør for identitet og anerkjennelse. Som bispedømme med hovedansvar for Saemien Áálmege må vi være oss dette ansvaret bevisst. Sør-samepresten er i etterkant av prostemøtet invitert til prestemøter i enkelte prosti.

Den sør-samiske presten og Saemien Áálmege arbeider trofast og konstruktivt med å være synlige, og de lager materiell som både de og alle menigheter kan bruke.

III. II Dåp og trosopplæring

Strategisk mål: Flere søker dåp og trosopplæring

Dåp

Resultatmål:	Nøkkelindikator:
Oppslutningen om dåp øker.	Andel døpte av tilhørende

Bispedømmerådets målformulering om dåp i virksomhetsplanen:

Resultatmål	Risikovurdering	Tiltak
Oppslutningen om dåp øker.	At vi ikke har bevissthet på mobilisering i begge arbeidsgiverlinjer.	- Tema på stiftsdagene - Felles mobilisering for dåp med fokus på samhandling mellom alle kirkelig involverte fra melding om dåp til dåpsgudstjenesten
Felles mobilisering for dåp.	Lokalt engasjement.	- Dåpskurs - Erfaringsutveksling - Tema på visitaser - Bruke lokal grunnlags-statistikk som viser status og utvikling - Nye nettsider (nasjonalt/regionalt/lokalt)

Vi ønsker å ha en felles mobilisering for dåp, med fokus på samhandling mellom alle kirkelig involverte fra melding om dåp til endt dåpsgudstjeneste. Det ønskes en kontinuerlig erfaringsutveksling, både på menighets-, prosti- og bispedømmerådsnivå.

Antall døpte 2015

	Antall dåpshandlinger	Andel døpte bosatt i et annet sokn	Prosent endring fra 2014
Nidaros	3519	33 %	-3 %
Totalsum	34180	31 %	-2 %

Kilde: SSB. Tabellen viser antall dåpshandlinger som er utført i bispedømmet i 2015. For sokn som ikke har rapportert i 2015 er 2014-tall lagt til grunn. Tallgrunnlaget for 2014 er hentet fra SSBs statistikkbank. Endelige tall for 2015 publiseres på SSB senere på våren 2016.

Andel døpte av medlemmer og tilhørige, 1-10 år

	0 år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år*	7 år	8 år	9 år	10 år
Oslo	38 %	59 %	61 %	64 %	63 %	64 %	72 %	67 %	72 %	72 %	75 %
Borg	50 %	72 %	73 %	74 %	75 %	77 %	81 %	80 %	81 %	82 %	85 %
Hamar	59 %	84 %	85 %	82 %	84 %	87 %	89 %	86 %	88 %	90 %	90 %
Tunsberg	51 %	74 %	75 %	77 %	78 %	78 %	83 %	81 %	81 %	84 %	86 %
Agder og Telemark	54 %	77 %	77 %	80 %	81 %	82 %	85 %	84 %	85 %	85 %	86 %
Stavanger	60 %	81 %	82 %	83 %	84 %	86 %	89 %	87 %	89 %	89 %	91 %
Bjergvin	56 %	79 %	79 %	82 %	83 %	84 %	89 %	86 %	88 %	88 %	90 %
Møre	63 %	88 %	87 %	87 %	90 %	92 %	93 %	91 %	93 %	94 %	96 %
Nidaros	56 %	80 %	82 %	82 %	83 %	83 %	88 %	84 %	87 %	88 %	90 %
Sør-Hålogaland	54 %	79 %	83 %	82 %	82 %	84 %	88 %	84 %	89 %	88 %	90 %
Nord-Hålogaland	54 %	81 %	82 %	79 %	82 %	86 %	88 %	86 %	87 %	89 %	90 %
Totalt	53 %	76 %	77 %	78 %	79 %	81 %	85 %	82 %	84 %	85 %	87 %

Kilde: De kirkelige registre. Andelen døpte er beregnet slik: Antall medlemmer/Summen av medlemmer og tilhørige. Aldersgruppene består av barn født i løpet av et kalenderår. Dette betyr at 0-åringene er født mellom 01.01.2015 og 31.12.2015 og i mange tilfeller ikke vil bli døpt før i 2016. Andelen 1-åringene som er døpt er derfor en bedre indikator på hvor mange medlemmer som døper barna sine. Sammen med reelle endringer i hvor stor andel av medlemmer som døper barna sine er det også grunn til å tro at dåp av barn som er eldre enn 1 år, forsinkelser i registrering av dåp samt sletting av tilhørighetsstatus kan bidra til at andelen døpte er høyere for eldre aldersgrupper. *For barn i alderen 6 år er andelen døpte for høy grunnet en feil knyttet til tildelingen av tilhørighetsstatus i 2009. Feilen

medfører at det er for få tilhørige i aldersgruppen, og medlemsandelen gir dermed ikke et riktig bilde av hvor stor andel barn av medlemmer i aldersgruppen 6 år som er døpt. **Kilde: Menigheter i Nidaros som har fått godkjent trosopplæringsplan. Dvs mange menigheter som ikke er medregnet her.**

Utviklingen i Nidaros bispedømme 2008 - 2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antall døyte	4130	4135	4031	3890	3783	3747	3628	3519*

***Kilde: Menigheter i Nidaros som har fått godkjent trosopplæringsplan. Dvs mange menigheter som ikke er medregnet her.**

Tabellene viser at andel døyte av medlemmer og tilhørige er på nivå med 2013 og 2014, men vi kan allikevel notere en økning i andelen døyte for 2-åringer fra 80,7% i 2014 til 82% i 2015 – og tilsvarende for 10-åringer fra 89,2% i 2014 til 90% i 2015. Det er gledelig, og vi kan kanskje anta en positiv respons på arbeidet som er gjort for å motvirke nedgangen de senere årene.

Utviklingen krever imidlertid at vi stadig stiller oss spørsmål om hva som må til for at foreldre kommer med barnet til dåp? I 2015 ble det utarbeidet en verktøykasse for stabene i menighetene bestående av en liste med stikkord og spørsmål til refleksjon. Målet er at hver stab skal reflektere over tilrettelegging og praksis omkring dåp. Noen prosti har prøvd nye måter for å øke antall dåp. Prosten i Stjørdal skriver i sin årsrapport:

Det beste tiltak er å fortsette å gjøre et godt arbeid i forbindelse med dåpen. Dette har Stjørdal prosti erkjent og arbeidet mye med det siste året. Det er gode tilbakemeldinger fra dåpsfamiliene på kontakten med kirken, på dåpssamtalen og flotte dåpsgudstjenester. Hvordan skal vi presentere det å velge dåp som det gode og naturlige valg for nye foreldre? Vi trenger en strategi for å nå nybakte foreldre med denne forståelsen av dåpen og at troens liv er en positiv gave for hele livet fra vugge til grav. Det må presenteres tydelig allerede i invitasjonen til dåp og i det vi sier om dåpen på våre hjemmesider. Å utsette dåp kan ha mange årsaker. Foreldrene har forskjellige syn på saken, det kan være økonomiske grunner som ligger bak, og ikke nødvendigvis en negativ holdning til kristen barneoppdragelse. Derfor er det viktig å invitere alle tilhørende inn i trosopplæringstiltak. Samtidig må det gjøres i respekt for det valg foreldrene har gjort. Et godt forbilde har vi i måten vi tar i mot udøpte 14-åringer til konfirmantforberedelse. Flere unge velger da også hvert år å la seg døpe og konfirmere i kirken.

Som første menighet i Norge, har Lademoen kirke i Domprostiet, i løpet av det siste året hatt to lørdager med tilbud om «Drop-in dåp». Soknepresten skriver i sin konklusjon:

Drop in-dåp må aldri bli normalordningen i kirken. Fortsatt må det være slik at dåpen er knyttet til hovedgudstjenesten. Likevel gir det vi har opplevd grunn til refleksjon:

- kan det være at våre tradisjoner og ordninger i dag skaper skiller og hindringer?
- er det vanskeligere for mange å «bry» kirken om dåp når barnet er blitt større? Det er sjelden vi døper barn i for eksempel to-tre-årsalderen. Hvordan inviterer vi inn de som ikke fikk døpt barna sine da barna var små?
- tar kirken familiene og deres livssituasjon nok på alvor og legger til rette for dem på en god nok måte?
- hva med de voksne som gjerne vil la seg døpe? Bortsett fra konfirmantene, hvordan inviterer vi dem?
- Hva vil det si å bli døpt? Kan denne form for dåp gjøre det lettere å sette fokus på selve sakramentet og dets innhold?

Domprosten skriver i sin årsrapport:

Den viktigste grunnen til at folk skal velge å døpe barna sine, må likevel bunne i ønsket om å tilhøre fellesskapet i kirken og ta i mot troen på Jesus. Hvis tilrettelegging av det ytre gjør det enklere å sette fokus på det viktigste, slik rapporten fra Lademoen også slår fast, er det klart at det er dette sporet en må følge videre og se om det vil gi resultater i at flere velger dåp.

Faren ved å fokusere på nedadgående kurver, er at innsteget i arbeidet blir negativt; hva vi ikke får til, hvem vi ikke når, hvor vi mislykkes. Når vi nå setter fokus på dåp, ønsker vi å se på mulighetene: Hvordan kan vi på best mulig måte fortelle foreldre hva kirken kan tilby deres barn/familie? Hvordan kan vi gjøre melding om dåp/valg av kirke/valg av tidspunkt så enkelt, smidig og imøtekommende som mulig? Hvordan innfrir vi forventningene til våre medlemmer?

Hvordan oppleves dåpsamtalen/dåpskurs – klarer vi å gi dem en positiv overraskelse?
 Hvordan erfares dåpsgudstjensten – hva skal til for at de får lyst til å komme igjen neste søndag?
 Endringer i strategier og tiltak krever prioritering og innsats og mobilisering av medarbeidere i begge arbeidsgiverlinjer. Dette tematiseres i møte med kirkeverger og proster i løpet av året.

Konfirmasjon

Resultatmål:	Nøkkelindikator:
Oppslutningen om konfirmasjonen holdes oppe.	Konfirmerte av dømte 15-åringar.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antall konfirmanter	4112	4249	4060	4256	4030	4092	3978	3915

Andelen konfirmerte av dømte 15-åringar er på 87% i 2015. Dette er 4,2 prosentpoeng lavere enn i 2014 der tallet var 91,2%.

Det har vært stabil oppslutning om konfirmasjon i Nidaros. Omlag 90% av dømte 15-åringar blir konfirmert. Det kan være variasjoner fra år til år, men det har så langt vært knyttet til endringer i årskullet eller andre lokale forhold. Vi skal imidlertid ikke ta som en selvfølge at dømte 15-åringar vil bli konfirmert i Dnk, så vi må hele tiden søke en positiv utvikling.

Det ønskes en økt bevissthet om at konfirmantene er morgendagens kirkelige ansatte og frivillige medarbeidere. De er også framtidens dåpsforeldre. Dersom konfirmantåret blir et år der de blir berørt og får troen bekreftet, er det større sansynlighet for at de om noen år er dåpsforeldre, at de engasjerer seg enten som frivillige eller som medarbeidere i kirken.

Fagdagen «Leir for konfirmanter» i april 2015 samlet konfirmantlærere og prester fra hele bispedømmet. Mange menigheter ser verdien av å satse både tid og ressurser på å arrangere leir for konfirmanter. Når konfirmantene får spørsmål om hva som er best ved å være konfirmant, er det ofte leiren som blir trukket frem.

Konfirmantarbeidets gode rykte må ivaretas. Konfirmanter og deres foreldre kan i større grad trekkes inn i menighetens gudstjeneste- og menighetsliv. Det ønskes en større bevissthet i stabene om at et bra år for konfirmantene ikke kommer av seg selv, men at det kreves målretta jobbing av flere.

Konfirmantopplegget bør regelmessig opp til evaluering og fornyelse. Der en ser på hvorfor vi gjør som vi gjør og hva kan eventuelt endres? Hva skal gjøres i egen menighet og hva kan gjøres i samarbeid med flere menigheter?

Prosten i Strinda skriver i sin årsrapport:

Det viktigste vi kan gjøre for å beholde konfirmantene, er å gjøre konfirmasjonstiden innholdsrik og attraktiv. Kanskje har vi enda mer å gå på når det gjelder samarbeid over menighetsgrensene? I dag har vi ulike «typer» konfirmanter: KRIK-konfirmanter, Villmarkskonfirmanter, Livsglede-konfirmanter, Ten-Sing konfirmanter, Emmaus-konfirmanter etc. Kanskje er det et mål at Strinda prosti kan tilby alle typer spesialkonfirmasjonstid til alle, ved siden av og i tillegg til den lokale konfirmasjonstiden som naturlig er knyttet til egen kirke og menighet? Litt prostikonfirmant, men helt kirke – og menighetskonfirmant. En spennende tanke!

Trosopplæring

Resultatmål:	Nøkkelindikator:
Omfanget i trosopplæringstilbudene øker.	Gjennomsnittlig timetilbud i menigheten.

Målet er at alle menigheter skal kunne tilby 315 timer med trosopplæring til hvert barn / ungdom i løpet av 18 år. Alle menigheter lager lokale trosopplæringsplaner. Få lokale godkjente planer i Nidaros har 315 timer. Kvalitet er prioritert foran kvantitet. Planene er dynamiske og gjenstand for stadig fornyelse og revisjon.

Tall som legges til grunn her, er fra det nye rapporteringssystemet for trosopplæringa. Det er viktig å merke seg at kun de menighetene som har kommet i driftsfasen og har en godkjent lokal plan for trosopplæring, totalt 67 menigheter i Nidaros bispedømme, er med i beregningsgunnlaget. Samisk menighet i sørsamisk område og 61 menigheter som kom med i reformen først i 2013 og 2014, er derfor ikke inkludert i tallene. Det skjer mye god trosopplæring også i de menighetene.

For Saemien Åålmege er årsaken til at de ikke er inkludert, at det nye rapporteringssystemet krever organisasjonsnummer i Brønnøysundregisteret. Saemien Åålmege har også en annen tilnærming til trosopplæring enn en «vanlig» geografisk menighet.

Tallene det refereres til nedenfor, er tatt ut av statistikken pr 2. februar 2016.

Gjennomsnittlig timetilbud i menighetene i Nidaros i 2015 er 192 timer, gjennomførte timer er 161,1/2014 var dette tallet 179. Tallet er lavere enn landsgjennomsnittet og gjenspeiler at det tar tid å bygge opp en god plan for sammenhengende trosopplæring. Ved veiledning, i samtaler og møter oppmuntres det til stadig å bygge ut trosopplæringstilbudet i menigheten. Samtidig oppfordrer vi til å være realitetsorientert og kvalitetsbevisst, for å sikre at trosopplæringa får et godt omdømme. Det er krevende å levere kvalitet, og det tar tid å bygge et godt omdømme. Inntrykket fra de fleste menighetene at det skjer mye og god trosopplæring. Kvaliteten er bra, noe som gjør at barn og unge etter hvert får større tilhørighet til kirka si.

Det gjennomføres kontaktsamtaler med alle ansatte i trosopplæringa. I samtalene får vi signaler om at medarbeidere oppleves å stå i en skvis med høye krav og ønske om mer trosopplæring fra flere hold. Fra bispedømmerådets side prioriteres det å oppmuntre til å dyktiggjøre frivillige, å utnytte de samlede ressursene kirka har i staben, jobbe tverrfaglig og å samarbeide med organisasjoner. Vi registrerer at ansattes evne til å knytte til seg frivillige er ulik. Mangel på engasjerte frivillige demper utviklingen av trosopplæringa lokalt. Flere steder erfarer det at ungdom er de som bidrar mest. De er gode ledere i tiltak i trosopplæringa. «Ungdomslederne gir mye tilbake både i trosopplæringstiltak, konfirmantleirer og ellers», skriver prosten i Fosen. Tilgang på gode ungdomsledere krever at det finnes medarbeidere som kan følge opp ungdommene og holde lederkurs. Prosten i Strinda er bekymret over nedgangen i deltakelse i ledertrainingskurs blant ungdom, fordi rekruttering hit «gir rekruttering til arbeid i kirka seinere, både som ansatt og frivillig. Det må bli et mye større satsningsområde enn det er i dag. Kanskje må vi lage ordninger der vi etter konfirmasjonen følger opp hver enkelt personlig, av de vi tror vil være aktuelle for ledertrening. Den som blir sett og utfordret, svarer gjerne ja.»

I menighetene i ikke-tettbygde strøk, er det en utfordring å finne gode løsninger når det gjelder stillingsstørrelse. Her står valget mellom lokale stillinger i små stillingsprosenter, eller 100% stillinger der den ansatte må betjene mange menigheter og store geografiske områder.

«I Indre Namdal har det vært utfordringer med rekruttering til stillingene», skriver prosten i Namdal. Stillingene der er på 15%, for to og to menigheter. Lange avstander gjør det vanskelig å ha større stillingsprosenter. Det er en utfordring å rekruttere i slike småstillinger og det er vanskelig å få ansatte som blir i flere år. Stillingene i Røros (40% på fire menigheter) og Holtålen (15% på tre menigheter) har vært ledige med unntak av noen kortere perioder, helt siden Gauldal prosti kom med i reformen i 2011. Det er sårbart når menigheter sliter med vakanser og mangler kvalifisert personale. Siden trosopplæringsarbeidet de fleste steder ennå er i oppstartsfasen, får man ikke satt i gang tiltakene.

I Nord-Innherad har man valgt å fordele oppgavene på to ansatte i hver sin 90 eller 100% stilling. Hver av dem betjener åtte menigheter. Prosten kommenterer dette slik: «Det er utfordringer at noen ansatte skal forholde seg til svært mange menigheter.» Utfordringen går også på fordelingen av arbeidet menighetene imellom, og tilhørighet og samarbeid med andre ansatte i de ulike menighetene.

En av de sentrale dimensjonene ved trosopplæringsplanene, er tverrfaglig samarbeid. Det er viktig at det er tett samarbeid innad i staben i menigheten slik at de opplever at de står sammen. Både prosten i Strinda og prosten i Fosen har med hell invitert til fagdager der både prester, trosopplæringsansatte,

kateketer og diakoner deltar. Også andre prosti har liknende samarbeid og dette vil vi fra bispedømmerådets side jobbe aktivt med i det videre arbeidet. Vi velleder på at trosopplæring er menighetens ansvar og krever tverrfaglig innsats i staben.

På Stjørdal har en av prestene delvis permisjon i tre måneder for å kunne gå mer inn i trosopplæringsarbeidet. Dette har gitt hjelp til trosopplæringa i en vanskelig periode, og man ser ringvirkningen av at presten blir mer orientert om arbeidet, får eierskap til det og dermed vil være mer delaktig i det som skjer videre.

Seksjon kirkeliv har i 2015 samarbeidet tverrfaglig med å sette et sterkere fokus på barn generelt i Nidaros bispedømme. Bispedømmets rådgivere for barn og unge, trosopplæring, misjon og kultur har medvirket aktivt i dette samarbeidet, som bl.a. har bestått i:

- å utvelge og sette fokus på de viktigste bibelske fortellinger for barn
- å utvelge og sette fokus på sentrale salmer
- å målsette og bidra til at alle kirker i Nidaros etablerer et «barnebord»
- å utvide kulturskolesamarbeidet til både å gjelde musikk og tekstlesning av barn
- å støtte Lademoen kirke i planleggingen av «barnas katedral»
- å lage bokmerke med aftenbønn-salmer, bl.a. til bruk for dåpssamtaler

Deltakelse trosopplæringstiltak

Resultatmål:	Nøkkelindikator:
Oppslutningen om trosopplæringstiltakene øker.	Deltakerandel i utvalgte, landsomfattende tiltak.

Som i pkt 2.2 er det kun 67 menigheter som er med i tallene som her er oppgitt for Nidaros.

Tiltak	Nidaros 2012		Nidaros 2013		Nidaros 2014		Nidaros 2015		Hele landet 2015	
	Del-takere	Prosent	Del-takere	Prosent	Del-takere	Prosent	Del-takere	Prosent	Del-takere	Prosent
Dåpssamtale	1146	100%	1384	95 %	1346	99%	1607	95%	17439	99%
Utdeling av 4-årsbok	696	51 %	833	49 %	1006	49%	909	51%	9797	49%
Breddetiltak for 6-åringer	286	18 %	351	23 %	503	27%	511	25%	6410	30%
Tårnagenteiag	129	16 %	237	17 %	463	26%	746	20%	5834	27%
LysVåken	146	19 %	271	20 %	511	22%	412	24%	5903	25%
Konfirmasjon	1949	90 %	1683	94 %	1655	83%	2063	87%	22645	87%
Breddetiltak året etter konfirmasjonen	142	17 %	211	28 %	213	14%	166	9%	3886	15%
Sum	4494	52 %	4970	50 %	5697	45%	6414	42%	71914	46%

Som det framgår av tabellen, er det oppgang i prosent i våre 67 menigheter når det gjelder utdeling av 4-årsbøker. I andre menigheter kan det være annerledes. Proster i prosti som ikke er med i beregningsgrunnlaget for tabellen, kommenterer nedgang i antall 4-årsbøker som deles ut med at det etter hvert inviteres til mange gudstjenester som enkelttiltak, bok for 4- åringer, 6-åringer, 2- åringer osv. For mange familier kan det bli mye å delta på. Så velger man bort noe. Dette kan gå ut over godt innarbeidete tradisjoner som utdeling av 4-årsboka. Fra Strinda: «Kirka har en utfordring på markedsføringssiden, vi har hard konkurranse om både barn og voksnes tid. Nettopp derfor er det også viktig å beholde fokus på 4-årgudstjenestens innhold og form.»

Flere menigheter melder store variasjoner i antall deltakere på tiltakene fra år til år. Det må arbeides på nytt for å engasjere nye årskull til nye tiltak.

Det viser seg å være en utfordring å finne tidspunkt der barn og unge har mulighet til å delta på tiltakene som tilbys. Barnefamiliene er travle. Det har vært viktig i trosopplæringas startfase å ha et tydelig skille rent fysisk mellom kirkas trosopplæring og skolen. Det har ført til, selv om det kan være ønskelig lokalt, at kirka ikke har benyttet seg av muligheten av å arrangere tiltak (på skolens område) i SFO-tida. Vi ser at det vil være viktig at det både lokalt, men også fra sentralt hold, arbeides for at SFO-tida kan benyttes til trosopplæringstiltak. SFO-tida er barnas fritid.

For mange menighetsråd og ansatte i trosopplæringa, er det en utfordring å forstå at en i trosopplæringa kun skal satse på enkeltstående tiltak, og ikke de kontinuerlige tiltakene. Enkelttiltak i en menighet fungerer dårlig dersom det ikke er noe lokalt kontinuerlig arbeid å støtte seg på.

Flere av prostene er inne på dette. Prosten i Byåsen skriver i forlengelse av dette i sin rapport: «Så lenge trosopplæringen er knyttet til store begivenheter og hendelser er dette veldig ressurskrevende. Det kan hende at kirken i sin trosopplæring må se på andre måter å drive arbeidet sitt på, som kan være mulig i forhold til ressurser. Kanskje er det viktig å tenke i retning av ukentlige samlinger, jevne tilbud som ikke trenger mye arrangementstid.»

Det må stadig vekk jobbes intenst for å holde trykket oppe. Ved vakanse i stillinger, forsøker vi å veilede på at det er viktig å «holde hjulene i gang», ikke avlyse tiltak som er kommet godt i gjenge.

Flere rapporterer at f eks «Tårnagent» slår an, og at barna spør: «Når kan vi få komme igjen?»

Som en følge av dette, veileder vi med tips om at det kan være klokt å benytte navnene «Tårnagent» og «LysVåken» som allerede er kjent, og invitere samme årskull igjen og igjen til f eks «Tårnagent 2», eller «LysLevende» (samling til påske om Jesu død og oppstandelse). Snåsa har gjennomført dette: Totalt kan barna der være med på 5 tårnagentsamlinger i løpet av 3 år. 8- og 9-åringene inviteres til samlinger både vår og høst. Den planlagte Tårnagentsamlingen for 10-åringene har tema «Dåpshanskemysteriet». På den måten vil de bruke opplegget fra Kirkerådet, «Gratulerer med dåpen» for 10-åringene, men gi det et navn som er kjent og «selger» lokalt.

Vi oppfordrer menighetene til å lytte seg fram til hva det er klokt å satse på lokalt. Flere menigheter har mange flere og andre tiltak enn de sju utvalgte som det rapporteres på som også når bredden av barn og unge.

Et av disse tiltakene er babysang. Babysang for de aller minste i følge med en omsorgsperson. Babysang er på dagtid, i normalarbeidstid, og det letter også arbeidet for de ansatte. Prosten i Strinda nevner babysang som en klar «vinner». Mange menigheter lykkes godt og opplever det som strategisk viktig å få denne kontakten med barnefamiliene så tidlig som mulig. Dersom den ansatte i trosopplæringa er flere år i stillingen, er det samme person som møter barnet og familien igjen til 2-årssamværet, 4-årsbokutdeling, skolestartsamling. Å bygge slike relasjoner er viktig for arbeidet. Levanger har hatt trosopplæringsmidler siden 2006. De har slitt med oppslutningen på trosopplæringstiltak. Endelig, i 2015, var det 37% av barna som deltok på Tårnagent og LysVåken. Her mener man det har sammenheng med at nå er «babysangbarna» blitt store. Det tar tid å bygge opp, og i dette langsiktige arbeidet, er babysang en viktig start som gir resultater.

III.III Kirke og samfunn

Strategiske mål: Folkekirken engasjerer seg i samfunnet

Diakoni

Resultatmål:	Nøkkelindikator:
Flere menigheter utvikler plan for diakoni	Andel menigheter med godkjent plan.

Antall sokn med lokale diakoniplaner

	2014	2015	Andel sokn med lokal plan for diakoni	Antall sokn totalt
Agder	86	87	64 %	135
Bjergvin	36	91*	50 %	182
Borg	86	86	73 %	118
Hamar		88	54 %	163
Møre	59	62	64 %	97
Nidaros	79	79	60 %	132
Nord-Hålogaland	25	27	42 %	65
Oslo	43	39	71 %	55
Stavanger	75	75	82 %	92
Sør-Hålogaland	52	54	64 %	85
Tunsberg	85	73	65 %	113
	626	761	62 %	1237

Kilde: Bispedømmekontorene (*Bjergvin: SSB). Tabellen viser antall sokn med lokal plan for diakoni vedtatt etter 2007 og hvor stor andel av soknene som har vedtatt en slik plan. Antall sokn totalt inkluderer valgmenighet, men ikke kategorialmenigheter tilknyttet bispedømmet.

Det er 79 sokn med lokal plan for diakoni i Nidaros. Tallet er uendret fra 2014. 46% av menighetene i Nidaros har diakonal betjening.

Kirkelige fellesråd i Trondheim har nå diakonal kompetanse i alle menigheter etter en styrking i kommunale bevilgninger til dette formål.

Ørland og Bjugn fikk tilsagn om statlige midler til en diakonstilling i 2014. Det har tatt tid å få den lokale finansieringen på plass, men høsten 2015 lyktes det.

Det var stor deltagelse av bispedømmets diakoner på nasjonal konferanse i Stavanger med tema kirke/helse, blant annet deltok alle Trondheimsdiakonene. I etterkant ble det arrangert regional fagdag

med samme tema hvor innsteget var Rettighetsbasert diakoni. Rådgiver Guro Hellgren i Kirkerådet deltok sammen med inviterte gjester fra Härnösand som har jobbet mye med tematikken. Flere diakoner gir tilbakemelding om at dette har styrket deres kontakt med det offentlige i det daglige arbeidet. Sammen med sykehusprestetjenesten ved St. Olav har bispedømmerådet lagt til rette for kurs i lokal omsorg ved livets slutt. Målet er å få til samhandling mellom ulike profesjoner og helsetjenestenivå for å skape et godt omsorgstilbud til kreftpasienter i Orkdal prosti.

Nettsider

Resultatmål:	Nøkkellindikator:
Kirken blir mer tilgjengelig på Internett	Antall treff på nettsider.

Fredag før påske var en gledens dag da våre nye nettsider; www.kirken.no/nidaros kom på nett. I løpet av sommeren 2015 fikk vi i tillegg egen facebook-side, Den norske kirke i Nidaros, som ved utgangen av året hadde ca 350 følgere.

Vi har ikke fått tilgang på antall treff på nettsidene, og er henvist til å rapportere på tall vi har tilgang til - som gjelder unike sidehenvisninger: 46965. Hvis vi tenker at dette er likt hele året, betyr det 62619 unike sidehenvisninger for 2015. Med samme ratio for økter/sidehenvisninger, betyr det 27831 økter i 2015, som er en oppgang fra 2014. I disse tallene er ikke de gamle sidene med, som fortsatt delvis er aktive og i bruk.

Det nye systemet har ikke mulighet for å abonnere på nyheter. Det hadde vi gjerne sett. Det gjenstår fortsatt arbeid med utviklingen av de nye sidene. Dette må ses i sammenheng med reduserte ressursene til rådighet til dette arbeidet i 2015.

«Grønn menighet»

Resultatmål:	Nøkkellindikator:
Flere menigheter blir «Grønn menighet»	Antall «grønne menigheter»

Ved utgangen av året er 23 av bispedømmets 133 sokn registrert som Grønn menighet (17,3). Dette er 7 flere enn året før (økning på 43%). Bispedømmekontoret har også i 2015 opprettholdt statusen som miljøfyrtårn.

Dersom antallet «grønne menigheter» kan være en indikator på lokalt engasjement, har engasjementet i bispedømmet økt med 43% fra 2014. At totalt bare 17% av menighetene er «grønne», er fremdeles et lavt tall. Dette gjenspeiles også gjennom at bare en av prostene nevner temaet i sin årsrapport. I lys av at det har vært reduksjon i de administrative ressursene stilt til rådighet til dette arbeidet i 2015 (vakanser ved sykdom), er utviklingen tilfredsstillende.

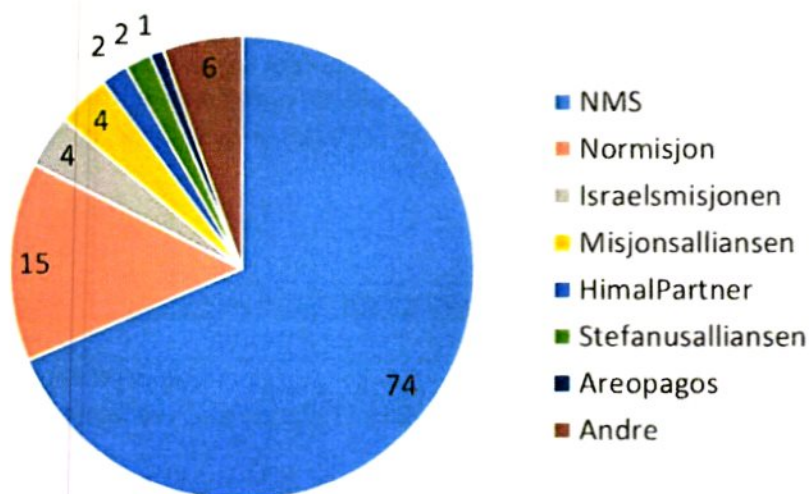
Klimarapporten for DnK som ble lagt frem for Kirkemøte 2015, vil legge føringer for hvordan arbeidet med Skaperverk og bærekraft vil videreføres i bispedømmerådet.

Misjon

Resultatmål:	Nøkkellindikator:
Flere menigheter er engasjert for misjon	Antall menigheter med inngått misjonsavtale

1. Misjonsavtaler med menighetene

Ved årets utgang var det 108 misjonsavtaler i funksjon fordelt på 100 menigheter, en økning på 3 fra 2014. Dette utgjør 75 % av bispedømmets menigheter. Nidaros har nå for første gang misjonsavtaler fra alle de 7 medlemsorganisasjonene. Det er vi fornøyd med. Det er en risiko for at misjon blir marginalisert som et område for spesielt interesserte i kirken. Fordelingen mellom de sju organisasjonene i SMM er slik:

I tillegg til misjonsavtaler med menighetene har bispedømmerrådet følgende tiltak:

1. Misjonsavtaler med menighetene
 2. Lys til verden – aksjon.
 3. Fagdag: Om ofring og pengeinnsamling i menigheten
 4. Fakkeltog for forfulgte kristne
 5. Deltakelse på Alternativmessen i Trondheim
 6. Deltakelse på Klimapilegrim
 7. Holde oppe vennskapskontakten med Etiopia
 8. Styrke religionsdialogen
2. Lys til verden – aksjonen hadde tema "Misjon og demokrati" med utgangspunkt i grunnlovsjubileet 2014 og virkningen som misjonsvekkelsen i forrige århundre har hatt. Fokus var demokratiserings- og menneskerettighetsprofilen til sju av dagens misjonsprosjekter. Resultatet for aksjonen var kr 97 000, omtrent som forrige år.
 3. Fagdag: Om ofring og pengeinnsamling i menigheten
En vellykket temadag 2. september med 22 deltakere. Dagen var delt i to:
 - Om kristen givertjeneste (Øyvind Eriksen)
 - Om nye tekniske løsninger for pengeinnsamling (Helge Nilsen)
 4. Fakkeltog for forfulgte kristne
For tredje gang ble dette arrangert i Trondheim 29. oktober av SMM Nidaros, Stefanusalliansen, Åpne Dører og Trondheim Kristne Råd. I år var det bare 40 personer med. Kommunlråd Geirmund Lykke og journalist i Dagen Kari Fure var med. Det var samling i Metodistkirken etterpå.
 5. Deltakelse på Alternativmessen i Trondheim
I fjor måtte kirkens deltakelse avlyses, mens i 2015 var vi med igjen under Areopagos` navn. 8 personer var med og betjente standen.
 6. Deltakelse på Klimapilegrim
Misjonsrådgiveren var med i en regional gruppe for Klimapilegrim. Han utviklet vandring-stopp med misjonsprofil. Ca 24 arrangementer er notert for Nidaros (200 arrangementer totalt) gjennom året.
 7. Holde oppe vennskapskontakten med Etiopia
Vi ble invitert til konferanse i Etiopia i november: «The Living Testimony of the Gospel». Der deltok to representanter fra Nidaros.

Det ble laget en vennskapskalender Trøndelag/Etiopia der likheter og forskjeller mellom våre to land og kirker blir illustrert og beskrevet. Kalenderen er distribuert dels til Etiopia og til menigheter i Nidaros.

8. Styrke religionsdialogen

Det har vært avholdt to møter i Forum for muslimsk-kristen dialog i Trondheim. Det har vært jobbet med planer for å fortsette forumet under andre forutsetninger. Det har vært jobbet med etablering av Kirkelig dialogssenter.

Når det gjelder antall menighetsavtaler om misjon er det stabilt med små endringer. Vi ser at evalueringer fører til større bevissthet om avtalen i menigheten. Det skjer oftere at menigheten velger å skifte avtale, - innen samme organisasjon eller bytte til en annen organisasjon. Den samme stabile deltakelsen ser vi også på Lys til verden – aksjonen.

Det religiøse mangfoldet har økt mye i løpet av de siste årene. Det pålegger oss som majoritetssamfunn å legge til rette for at også andres tro og livssyn får slippe til. Religionsdialog er et ledd i dette.

Selv om det er mange menigheter som har misjonsavtale kan menighetene gjøre enda mer ut av avtalene i gudstjenester og i trosopplæringen.

Visitaser

Visitasreglementet legger vekt på at bispevisitasen skal ha som formål å støtte, inspirere og veilede menigheter og ansatte, og gjøre kirkens nærvær synlig i lokalsamfunnet. Bispevisitasene har stor betydning som «begivenhet og hendelse» for menigheter og lokalsamfunn. Det viser at en arbeidsform som ble etablert på 1600-tallet, fortsatt har betydelig aktualitet, og blir omfattet av stor oppmerksomhet. Dette er i og for seg ikke underlig med tanke på det «indrekirkelige». Men at lokalsamfunnene både i by og bygd legger så stor vekt på bispevisitasen, er verdt å merke seg. Visitasen gir mange muligheter til å etablere og opprettholde kontakt i lokalsamfunnet, både med barnehager, skoler, kommuneledelse, næringsliv og kultur.

Vi har hatt 7 visitaser i 2015: Inderøy, Åfjord og Stoksund, Saemien Åålmege, Røros, Selbu og Tydal, Stiklestad og Namdalseid. Visitasens viktigste mål er selvsagt møtet med menighetslivet i bred forstand. Og som nevnt innledningsvis er det lagt vekt på på utfordringene med nedgang i besøkstillat til gudstjenester og de synkende dåpstallene, samt trosopplæringstilbudet.

Kulturkvelder med vekt på salmer og Norsk Salmebok 2013 har vært inspirerende. «Salmemaratonen» i Vår Frue kirke i advent 2014, har hatt gode ringvirkninger i Nidaros bispedømme.

Det er et privilegium å ha visitasinstituttet, for det gir oss et meget godt innblikk i alt som foregår av kirkelig arbeid i lokalsamfunnet. Visitasene er kanskje den viktigste inspirasjonskilden for de som arbeider på bispedømmekontoret, for den gir både et nært og godt innsyn og en dypere kontakt med et rikt menighetsarbeid i bispedømmet. Slik er visitasene særdeles motiverende i arbeidet, og de er med å styrke troen på Den treenige Gud. Det siste understreker ikke minst betydningen av visitasene for de som har de som sitt særlige oppdrag.

Kirke - skole/barnehage - samarbeid

Nidaros bispedømmeråd anser møtepunktene mellom kirke og barnehage/skole som svært viktige med hensyn til å bygge tilhørighet til kirken. Samarbeidet er mest utbredt gjennom gudstjenester før jul, påske og pinse. Samarbeidet består også i at kirkelige ansatte trekkes inn som kompetansepersoner i for eksempel KRLE-faget og besøker skolen. Noen skoler reiser på besøk i kirken for å lære om den lokale kirken, kunst og symbolikk, ulike høytider og ritualer. Andre menigheter arrangerer også vandring gjennom Bibelen - kurs på skolen. Og noen samarbeider om pilegrimsvandring.

Skole-barnehage-samarbeidet er også knyttet til besøk av kirkelige ansatte i barnehagen eller besøk av barnehagen i kirken - ofte i tilknytning til kristne høytider. De oppleggene som menighetene får best tilbakemelding på er krybbevandring i kirken. Barna får enkle rekvisitter/kostymer og vandrer en runde der de møter på engelen Gabriel, Herodes, gjeterne og ender opp hos Maria og Jesus-barnet.

Prostene rapporterer om ulike aktivitetsnivå, men at det stort sett er positivt samarbeidsklima.

Utdanningsdirektoratet (Udir) kom i 2015 med en anbefaling om aktiv påmelding til skolegudstjeneste og alternative tilbud. Udir skriver at de ulike tilbudene skal være likeverdige, men hva det innebærer forstås på ulik måte ved de ulike skolene. Tanken er at det likeverdige tilbudet skal inneholde samme kunnskap-, kultur- og tradisjonsinnhold, den kristne høytiden jul, men elevene skal ikke delta i en religiøs praksis/gudstjeneste. Ved en skole i Nidaros er det HEF som har fått ansvar for det alternative tilbudet. Departementet kan gjerne komme med en tydeligere beskrivelse av hva som menes med et likeverdig alternativt tilbud.

I noen menigheter meldes det om at aktiv påmelding påvirket til nedgang i deltagelse ved skolens julegudstjenester. I andre menigheter ble det ikke registrert synlig endring. Praksis med aktiv påmelding legger til rette for en samtale rundt middagsbordet hjemme. Utfordringen er når «orker ikke å gå 1 km til kirken», «vil heller være med på det gøyе opplegget de har på skolen» eller «det er kjedelig i kirken» blir argument for at foreldre melder elevene på det alternative opplegget.

Vårt inntrykk er at gode samarbeidesrelasjoner ofte er personavhengig. Det er avgjørende at både skoleledelse/lærere og kirkelig ansatte har kunnskap og trygghet om sin rolle og mandat.

I vårt livssyns åpne samfunn trenger vi kunnskap for å bekjempe fordommer og skape trygghet og respekt. I møte med skoleledelse ved skoler med overvekt av elever med flerkulturell bakgrunn, bekreftes dette. Vi må lære å kjenne hverandres tro og kultur. Da skapes det trygghet og respekt.

Det er likevel stemmer som ikke ønsker å trekke religion, og særlig ikke dens praksis, inn i skolen. Når disse stemmene blir tydelige, opplever vi at de får motmæle. I desember 2015 ble det igjen problematisert at elever deltar på gudstjeneste i skoletiden. Debatten fikk nok ekstra stor oppmerksomhet, siden Udir kom med anbefaling om aktiv påmelding. Flere skoler fulgte dette rådet. Saken ble belyst i radio, TV, aviser, sosiale medier, på arbeidsplasser og i hjemmene. Kirka var tydelig tilstede i mediebildet i Trøndelag og vi kunne registrere støtte blant politikere, «folk flest» og muslimer. De unge trenger å lære om andre trospraksis, kristen kultur og tradisjon. Dette er i samsvar med utredningen «Det livssyns åpne samfunn» (Stålsett 2013) som påpeker at «alle bør akseptere å bli eksponert for andres tros- og livssynspraksis i det offentlige rom,» (prinsipp 8.)

I vårt livssyns åpne samfunn må vi som kirke snakke alle tros- og livssynssamfunn sin sak. Som majoritet har vi ansvar for å bekrefte alle menneskers tros- og livssynsbevisning. Ingen skal oppleve seg krenket, alle skal møte respekt.

Samtidig representerer Dnk en kristen humanistisk arv og tradisjon som står i en særstilling i Norge. I møte med et flerkulturelt og flerreligiøst samfunn, forvalter vi kristne verdier, ritualer, historie, kulturarv og religiøs praksis som har preget vårt samfunn i snart 1000 år. I tiden som kommer, vil vi utfordres til å være en tydeligere kirke. Da kreves det at vi både med kunnskap, frimodighet og tydelighet forvalter vårt oppdrag.

Pilegrimsarbeid

I virksomhetsplanen for 2015 satte bispedømmerrådet som mål

- at menigheter langs de merkede pilegrimsledene benytter pilegrimsperspektivet i sitt arbeid
- å styrke bevisstheten om Nidaros som pilegrimsmål og forbindelsen til den verdensvide kirke
- å styrke pilegrimsarbeidets relevans for samfunnsliv og gudstjenesteliv, særlig under olsok

For at menighetene og lokalsamfunnene skal finne det attraktivt å nyttiggjøre seg pilegrimsmotivet i det kirkelige arbeidet, er den viktigste forutsetningen at pilegrimsledene er i bruk. Derfor tar resultatrapporteringen utgangspunkt i statistikk for registrerte pilegrimer i Nidaros.

Totaltallet registrerte pilegrimer sesongen 2015 ved Nidaros Pilegrimsgård (NPG) i NPGs offisielle statistikk er 2139. Av disse har 1091 pilegrimer kommet til pilegrimsgården som langvandrere og

registrert seg hos de frivillige som har vært pilegrimsverter. 797 pilegrimer er kvalifisert til Olavsbrev, i og med at de har vandret mer enn 10 mil inn til pilegrimsmålet i Nidaros domkirke.

1041 personer har deltatt på vandringer i Trondheimsregionen innenfor rammen av en dag, der pilegrimsprest har vært delaktig i opplegget.

År	Utskrevne Olavsbrev – minst 10 mil langs leden	Totaltall pilegrimer registrerte på NPG
2010	165	300
2011	360	600
2012	580	900
2013	380	900
2014	693	1365
2015	797	2139

Fra 2014 -2015 øker det totale antallet pilegrimer til Nidaros med 56,7%.

Økningen i Olavsbrev siste år er på 15%.

Ut fra samlede opplysninger gitt i pilegrimsmottaket er det i år laget gode statistikker der en bl.a. kan lese kjønnsfordeling, nasjonalitet og startsted for pilegrimene. Den viktigste forbedringen av det statistiske grunnlaget som kom i 2015, er at startsted nå oppgis for alle pilegrimer som registreres i pilegrimsmottaket. En profesjonell statistiker er engasjert for å kombinere og analysere variabler, slik at flere resultater og tendenser kan leses ut av statistikkene.

Blant dem som har gått i flere dager, er det en interessant utvikling at antallet nordmenn nå overgår antallet tyskere. Det er likevel klart flere tyskere enn nordmenn som går de aller lengste strekningene. De nasjonaliteter som øker mest i andel siste år er sveitsere og polakker. Det har kommet pilegrimer fra 34 ulike nasjoner til Nidaros i 2015.

Om lag 55 % av pilegrimene er kvinner og 45 % er menn.

Pilegrimsprest har fortsatt prioriteringen av byvandringer i pilegrimsperspektiv, som ble utprøvd og videreutviklet fra 2013 og 2014. Mange studiegrupper, kirkelige seminarer og andre besøkende til Trondheim har bestilt/etterspurt slike kortere pilegrimsopplegg, som gir en kombinasjon av byhistorie, pilegrimshistorie og eksistensielle pilegrimsmotiver.

Noe av økningen i gruppevandring kan tilskrives Åpningsvandringen på Olavsfestdagene 2015.

Pilegrimsvandringen fra Lian til Torvet og Erkebispesgården morgenen den 28. juli, var et felles initiativ fra Olavsfestdagene og Nasjonalt Pilegrimssenter for å breddeprofilere pilegrimsvandring. En god kombinasjon av langvandrere, turlag/turistforening og byborgere ble mobilisert. Pilegrimsprest ledet selve vandringen. Om lag 350 personer ble med på åpningsvandringen.

Statsrådets pilegrimsvandring under Olavsfestdagene - med vandrere rekruttert fra Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL), samt organisasjoner av unge mennesker som arbeider mot radikaliserings og for religionsdialog - var en verdifull erfaring med tanke på framtidig innretning av religionsdialogiske pilegrimstiltak. Den viste at det fungerte godt å benytte pilegrimsleden som et redskap til å åpne samtaler i atmosfæren av felles opplevelser knyttet til vandring. Vandringen munnet ut i et seminar på Lian i Trondheim som satte arbeidet mot radikaliserings i fokus. Viktige forbindelser mellom pilegrimsaktører og «Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn» (STL) ble styrket. Et godt samarbeid med STL kan være vesentlig i framtidige pilegrimstiltak innrettet mot dialog i et livssynsåpent samfunn.

Nidaros forbindelse med Den verdensvide kirke – internasjonalt pilegrimsarbeid

«Pilgrims Crossing Borders» og «Kilmapilegrim» er begge tiltak av internasjonal art som også har engasjert lokalsamfunnsnivået.

Det verdensvide lutherske kirkefellesskapet fikk innblikk i pilegrimstradisjonene mot Nidaros både historisk og i dag i Det lutherske verdensforbunds «Church Leadership Consultation» i Trondheim 2015, med kirkeledere fra hele Europa.

Pilgrims Crossing Borders (PiCroBo)

«Pilgrims Crossing Borders» ble gjennomført som pilegrimsstafett fra Trondheim (22. april) gjennom hele Europa til Roma (14. okt.). Initiativet kom fra ildsjeler i det frivillige pilegrimsarbeidet i Italia og Norge. Pilegrimsforeningene og deres nettverk ble viktige i gjennomføring og organisering av pilegrimsstafetten gjennom Norge, Danmark, Tyskland, Østerrike og Italia. Nasjonalt Pilegrimssenter stilte støttende opp for prosjektet i Norge ved å stå bak prosjektsøknad til Trondheim kommunes kulturfond om finansiering av et kulturprogram knyttet til PiCroBo.

I Norge engasjerte *Pilegrimsfellesskapet St Olavs leder, Vigdis Vormdal*, vandringsledere og lokalsamfunn langs hele Gudbrandsdalsleden. Der det var aktive lokale pilegrimsforeninger, ble det et stort engasjement og mange medvandrere som tok del i vandringen. Noen steder var skoleklasser med, det ble arrangert pilegrimsseminar med Nidaros biskop, lokalaviser og andre media dekket begivenhetene. Religionsdialogiske møter var knyttet til vandringen gjennom Tyskland og Italia. I Roma ble vandringen møttatt av Roma kommune på Capitol-høyden og det var pilegrimsseminar der knyttet til vandringen. Et omfattende kulturelt program var skapt for vandringen fra norsk side. Kulturprogrammet bidro til å binde sammen Nidaros, Roma og Jerusalem som pilegrimsmål og formet en tematisk bue over selve vandringen. Kunstuttrykkene som ble urframført i Trondheim 22. april, ble gjentatt i Roma 14. – 16. oktober og skulle etter planen være en viktig del av finalen i Ramallah og Jerusalem 27. og 28. oktober. TrondheimSolistene og Schola Sanctae Sunniviae var engasjert, med nykomponert musikk til vandringen av Tormod Tvette Vik. Komposisjonen «Pilgrims Crossing Borders» bygger på salmetoner fra de landene pilegrimene skulle vandre gjennom. Kunstneren Håkon Gullvåg laget et eget reisealter for pilegrimsvandringen. Midtstykket ble båret av pilegrimspresten i Nidaros fra Trondheim til Oppdal. Alteret ble satt opp og brukt i kirkekonsserter/gudstjenester i Nidarosdomen, Rennebu kirke og tre steder i Roma. Vandringen i Det Hellige Land 17. okt – 2. nov måtte dessverre avlyses på grunn av den vanskelige politiske situasjonen på Vestbredden og i Jerusalem.

PiCroBo vurderes som et flott pilegrimsprogram som forenet den nordiske vandringstradisjonen og det internasjonale pilegrimstenkningen utviklet i KV, med vekt på sosial rettferdighet. Helligstedets betydning også i konfliktfylte områder er viktig å belyse/anerkjenne. Det var viktig at det i denne konteksten ble underskrevet en venns-kapsavtale mellom Nidaros bispedømme og ELCJHL med vekt på pilegrimsperspektive.

Dilemma var knyttet til hvem som skal «eie» slike samarbeidsprosjekter. Fikk god erfaring med breddeengasjementet. En vanskelig erfaring var en noe uklar forankring i demokratiske strukturer/vedtak. I framtiden kan det norske pilegrimsmiljøet med fordel bruke venns-kapsavtalen Nidaros-ELCJHL som base for pilegrimsprosjekter. Det gir retning og nyttig avgrensning mot et internasjonalt flytende pilegrimsmiljø som har verdifulle ressurser å spille på lag med, men der norsk pilegrimsbevegelse ikke uten videre kan ta på seg å organisere felles tilbud til et internasjonalt pilegrimsmiljø. Mål et må være å skape et ryddig grunnlag for engasjement og samarbeid, der de norsk-initierte prosjektene har tydelig mandat, f.eks gjennom kirkesamarbeidsavtalen Nidaros/ELCJHL.

Høsten 2016 gjennomføres en pilegrimsvandring fra dåpsstedet i Jordandalen til Jerusalem, i rammen av venns-kapsavtalen, begrenset til én gruppe med nordiske deltakere.

Knyttet til det internasjonale miljøet som ble styrket i prosjektet «Pilgrims Crossing Borders» har frivillig-koordinator i PSO invitert til en «mangfoldsvandring» under Olavsfestdagene 2016. Lederne for Mangfoldshuset i Trondheim, «Samarbeidsrådet for tros-og livssynssamfunn, Trondheim» og «En verden i dialog» blir medvirkende. En gruppe internasjonale vandrere (tyngde av tyskere og italienerne) som var tilknyttet PiCroBo, vil være kommet til Nidaros som pilegrimer og delta.

Klimapilegrim

Klimapilegrim var en omfattende nasjonal organisering under Norges Kristne Råd i tett samarbeid med Kirkerådet - med bakgrunn i et internasjonalt økumenisk initiativ fra Kirkenes Verdensråd. Det var et uttrykk for tenkningen som er utviklet under overskriften «A Pilgrimage of Justice and Peace». Prosjektet Klimapilegrim 2015 skapte mye aktivitet i bispedømmet, med totalt 20 registrerte arrangementer. Bispedømmets ressursgruppe for Skaperverk og bærekraft var sentral inspirator og medplanlegger for slike tiltak i lokalmenighetene. Arrangementene resulterte i om lag 130 medieoppslag og positiv omtale om prosjektet.

Biskop Tor Singsaas deltok på pilegrimsferd i Nord-Trøndelag knyttet til Klimapilegrim. Siden var både Nidaros biskop og Preses Helga Haugland Byfuglien delaktige i å ta imot flaskene med vann fra Svalbard og fra St: Olavsleden som ble båret til Nidarosdomen til Olsok. Også andre lokale vandringar brakte med seg vann som var samlet opp langs ledene. Den 1. august ble Klimapilegrim sendt videre fra Vestfrontplassen mot Paris. Foruten de nevnte biskopene deltok generalsekretær i Kirkenes Verdensråd Olav Fykse Tveit med seminar og kortvandring knyttet til denne markeringen. Olavsfestdagene og Nasjonalt pilegrimssenter var aktive tilretteleggere for markeringen av Klimapilegrim.

Bilde fra Vestfrontplassen der biskopene tok imot flasker med vann fra Svalbard og St: Olavsleden

Saemien Åålmege

Med bakgrunn i at det formelle grunnlaget for Saemien Åålmege ble lagt på Kirkemøtet 2015, er det behov for å arbeide fram gode strukturer og rammer slik at det kan brukes mer tid på menighetsarbeidet. Dette vil både berike lokalmenighetene i Nidaros og bidra til å styrke ivaretagelse av samisk identitet, språk og kultur i kirken.

Saemien Åålmege (SÅR) hadde ved utgangen av 2015 443 medlemmer, en økning fra 427 i 2014. SÅR gjennomførte høsten 2015 menighetsrådsvalg og har i samarbeid med bispedømmerådet, startet et arbeid for å få gode tjenlige strukturer på plass. Visitasen som Nidaros biskop gjennomfører er viktig i dette arbeidet.

Biskopen gjennomfører visitas i Saemien Åålmege med tre enkeltstående visitasdager i 2015 og 2016, samt en avsluttende visitasgudstjeneste med visitasforedrag. Våren 2015 ble første visitasdag gjennomført på Røros. Tema var areal og utfordringer knyttet til reindrift. Andre visitasdag på Snåsa høsten 2015 hadde helse som tema. Tredje dag skal ha språk som tema, og vil foregå i Hattfjelldal i 2016. At biskopen gjennom visitaser gjør Saemien Åålmege synlig i lokalmiljøet, oppleves av den samiske befolkningen som svært nyttig. Visitasdagene har gitt møteplasser og samtalearenaer i lokalmiljøene som en ellers ikke ville hatt.

Som en forberedelse til 100-årsmarkeringen av samenes nasjonaldag 6. februar i 2017, er det arbeid i gang for å etablere et samisk alter i Nidarosdomen. Bispedømmets kulturrådgiver har medvirket i juryen for utvelgelse av kunstneren som skal lage alterutsmykning i Nidarosdomen og har høsten 2015 stått ansvarlig for å innhente og etablere finansieringsgrunnlaget for utsmykningen.

I tilknytning til Samenes nasjonaldag ble det lansert en egen 4-årsbok med tekster både på sørsamisk og norsk. 54 barn har fått boka i 2015.

Et viktig ledd i å styrke ivaretagelsen av det samiske språket, er utgivelsen av menighetsbladet Daerpiens Dierre. Utgivelsen skjer i samarbeid med Svenska kyrkan og i løpet av 2015 er samarbeidet formalisert gjennom egen avtale. Sør-samepresten er ansvarlig redaktør. Den Svenska kyrkan oppnevner assisterende redaktør. Ca 20% av artiklene i bladet er på sør-samisk. Bladet har 4 utgivelser i året.

Olavsfestdagene (OFD) – Kirke2015

Relasjonen mellom OFD og Den norske Kirke (Dnk) hviler på et godt og langt samarbeid i 52 år der Dnk var en av stifterne. Dnk er synlig tilstede under festivalen, gjennom arenaer, gudstjenesteliv og enkeltaktørers innsats, men OFD har gitt uttrykk for at de gjerne ser for seg at et nasjonalt kirkelig arrangement legges til Trondheim i tilknytning til festivalen, for slik å skape gode synergi-prosesser.

Preses og kirkerådets direktør har også gitt uttrykk for et ønske om et slikt samarbeid. Nidaros bispedømmeråd har vedtatt å arbeide sammen med Kirkerådet med mål om å utvikle et sidearrangement. Vedtaket i bispedømmerådet bekrefter også at samarbeid med OFD er ønskelig med tanke på profilering av og rekruttering til Nidaros bispedømme. Målet er å se på muligheten for å etablere et nasjonalt, kirkelig arrangement i sammenheng med OFD.

I 2015 valgte OFD «tid» som sitt hovedtema, og en kirkelig arbeidsgruppe utviklet «Kirke2015», på bla tre foredrag knyttet opp mot hovedtemaet. Seminarene «Tro og tid», «Tid og ånd» og «Kropp i tiden» ble avholdt i Rustkammeret i Erkebispegården og trakk fulle hus. Bispedømmerådets kulturrådgiver var sterkt involvert i de daglige «Vestfrontmøtene» som har blitt en kirkelig arena for gode møter mellom folk under festivalen. Vestfrontmøtet har blitt en av Olavsfestdagens spydspisser, der et verbalt program med foredrag og kirkelige debatter samler opp imot 1000 mennesker hver dag. Undervisningsrådgiver ledet et omfattende trosopplæringsarrangement i Kapittelhuset i Domkirken.

I 2016 er OFDs tema «mammon», og «Kirke2016» har planlagt fire seminarer, tre bibeltimer, torgaktiviteter og noen gudstjenester som supplement til OFDs eget program. Målet er å ytterligere synliggjøre kirkelig nærvær, og gjennom det både styrke OFD og samtidig fortsette sonderingene av Nidaros og Trondheim som potensiell arena for kirkelig storsamling.

III.IV Rekruttering og frivillighet

Strategiske mål: Flere får lyst til å jobbe i kirka

Bispedømmerådet og biskopene har en hovedoppgave i å sikre nødvendig prestedekning. God ledelse av prestene, gode arbeidsvilkår og tjeneste tilpasset lokale forhold og utfordringer står sentralt. I tillegg må frivilligheten og rekrutteringen til kirkelige stillinger styrkes dersom vi fortsatt skal være en landsdekkende folkekirke. Flere forhold er relevante i dette arbeidet og drøftes nedenfor.

Vigslinger

Resultatmål:	Nøkkelindikator:
Rekrutteringen til vigslende stillinger styrkes.	Antall vigslinger

I løpet av 2015 ble fireprester ordinert og en diakon vigslet i Nidaros bispedømme.

Under avslutningsgudstjenesten på Stiftsdagene 2015 fikk diakonene i bispedømmet pålagt stola. Dette ble en flott synliggjøring og en viktig markering av diakonien.

Desentralisert utdanning

Nidaros bispedømmerådet har i samarbeid med Nidaros Stift av Det norske Diakonforbund, Kirkelig Fellesråd i Trondheim og Diakonhjemmet startet opp med en desentralisert utdanning i Trondheim. Undervisningen foregår på Dronning Mauds Mindes Høgskole (DMMH). Målet er å tilby studieemner som på sikt kan føre fram til en master i diakoni, men hvert studieemne kan også tas separat som en del av en kompetanseoppbygging. Høsten 2015 ble det undervist i emnet «Ledelse i kirke og samfunn». Dette ble et populært studium, med 20 deltagere, både diakoner, prester og andre yrkesgrupper. Tilbakemeldingene på dette er svært gode. Vi anser dette som et viktig bidrag i rekrutteringen til kirkelig tjeneste i Nidaros. At studiet skjer regionalt er en styrke. Flere medarbeidere er rekruttert til diakonale stillinger i Trondheim under betingelse av at de styrker sin kompetanse gjennom dette studiet.

Nidaros bispedømmeråd har også vært med i utformingen av studium ved DMMH der det undervises i årsenhet i menighetspedagogikk, samlingsbasert, over fire år. Nær 20 av «våre» trosopplæringstilsatte deltar. Skoleåret 2015-16 er andre året. Vi gleder oss over at den faglige kompetansen heves. Samtidig har undervisningen også andre positive virkninger: De trosopplæringstilsatte bygger nyttige nettverk, siden studiet er 4-årig, får vi ansatte som er i tjenesten stabilt over flere år. Dette samarbeidet ser vi også på som viktig i rekruttering av nye medarbeidere og for å sikre arbeidskraft.

Ungdomsrådet/Ungdomstinget

Ungdomsrådet i Nidaros har i 2015 hatt et sterkt engasjement for å styrke informasjonen til foreldre i forbindelse med påmelding til konfirmasjon, for ungdommer som trenger spesiell tilrettelegging. Rådet har utarbeidet en folder som tilbys brukt i menighetene i løpet av våren 2016.

Ungdomstinget (UT) i Nidaros 2015 ble arrangert på Oppdal 13.-15. mars 2015. Totalt 42 delegater fra 25 menigheter deltok. Snittet for deltakelse de siste fire årene er 40,5. Antallet menigheter som sender ungdommer til UT har siden 2012 økt fra 19 til 25. Dette er gledelig, men at over 100 menigheter ikke sender deltakere er en utfordring. Ungdomsårene er svært viktige for utviklingen av en voksen trosidentitet, og møteplasser som UT kan være avgjørende for mange. Sett i lys av kirkens rekrutteringsutfordring vil arbeidet med UT og ungdomsrådet styrkes i tiden fremover ved at temaet settes på dagsorden i møte med menighetsrådene.

Frivillighet

Resultatmål:	Nøkkelindikator:
Flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirka.	Antall frivillige

Antall frivillige medarbeidere

	2014	2015	Endring 2014-2015
Agder og Telemark	11783	11890	1 %
Bjergvin	11262	12437	10 %
Borg	8713	9361	7 %
Hamar	7338	7891	8 %
Møre	6013	6803	13 %
Nidaros	7802	7932	2 %
Nord-Hålogaland	3459	3823	11 %
Oslo	7023	6866	-2 %
Stavanger	13440	13452	0 %
Sør-Hålogaland	4322	4006	-7 %
Tunsberg	6875	6588	-4 %
Totalsum	88030	91049	3 %

Kilde: SSB. Tabellen viser antall frivillige medarbeidere i menighetene. For sokn som ikke har rapportert i 2015 er 2014-tall lagt til grunn.

Statistikken viser en liten, men gledelig økning på 2% fra 2014. Dette viser behovet for å fortsette å bistå menighetene i å tenke strategisk og systematisk om frivillighet.

Nidaros bispedømmeråd har sin egen hederspris «Nidarosen» som deles ut hvert år. Formålet med prisen er å løfte fram gode representanter for den allsidige virksomhet som skjer innenfor kirke og menighetsliv i Nidaros. I 2015 kom det inn 6 forslag på kandidater, 5 av disse er frivillige medarbeidere.

Tilsetninger i prestestillinger

Faste presteårsverk, Nidaros

2013	2014	2015
116	114	111

Tallene viser til faste årsverk. I tillegg kommer midlertidig tilsatte som pr 31.11.15 utgjorde 9 årsverk fordelt på 15 personer. Enkelttjenester ble brukt i et omfang som tilsvarer utgifter til opp mot 2 årsverk.

Antall ledige stillinger

2013	2014	2015
6	12	13

Det er bekymringsfullt at antall faste årsverk går ned og antall midlertidig tilsatte går opp. Vi er takknemlig for gode vikarer, men en kvalitativt god prestatetjeneste er avhengig av fast ansatte prester. Antall ledige stillinger har økt fra 12 til 13 og det er bekymringsfullt også med tanke på den generelt vanskelig rekrutteringssituasjon i Den norske kirke.

Vakanser oppstår særlig i noen prostier. Namdal, Fosen og Orkdal prostier har vært særlig utsatt. Det kan være problematisk å sikre en nødvendig minimumsbetjening i deler av disse områdene. Vikartilgangen er ofte vanskelig de samme stedene.

Tiltak

- Bruke teologistudenter som sommervikarer og holde god kontakt med disse gjennom året.
- Pleie kontakt med sommervikarer, studenter fra Nidaros og studenter knyttet til Nidaros gjennom Veien til prestatetjeneste (VTP), som f.eks julebord i Oslo, invitere til Preses sin mottakelse og treff under Olsok.
- Fremsnakke prestatetjenesten og Nidaros bispedømme i sammenhenger hvor vi møter potensielle søkere eller unge som vurderer utdanningsløpet.
- Vi har kontakt og noe oppfølging av personer i ulike yrker som vurderer/gjennomfører utdanning mot prestatetjeneste (second career).

Utlysninger, søknader og tilsetninger i prestestillinger i Nidaros 2014 og 2015

	Antall utlysninger	Antall søkere	Antall tilsetninger
2014	12	40	7
2015	22	73	11

Antall utlysninger og antall søkere økte betydelig, men det er ikke tilsvarende utvikling i antall tilsetninger. Antall reelle søkere var langt lavere fordi mange søkte flere stillinger og noen søkere var ukvalifiserte.

Ledelse av prestatetjenesten

2015 har vært preget av flere store endringer knyttet til rammevilkår for prestatetjenesten. Endringene handler om:

- o Opphevelse av boplikt
- o Opprettelse av ny boligordning i rekrutteringssvake områder
- o Inngåelse av arbeidstidsavtale i oktober med virkning fra 1.1.2016.
- o Endring av den særskilte beredskapsordningen fra 1.1.2016.

Året har også vært preget av at virksomhetsoverdragelsen gjennomføres etter planen med sikte på at nytt nasjonalt kirkelig rettssubjekt blir ny arbeidsgiver fra 1.1.2017.

De korte tidsfristene knyttet til endringene har medvirket til usikkerhet og frustrasjon blant prestene. Det har derfor vært viktig for bispedømmets ledelse å bidra til motivasjon og til å holde fokus på prestatetjenesten og dens egenart underveis i løpet av året. Årets resultat viser at prestene har gjort en stor innsats og samarbeidet med tjenestemannsorganisasjonene har vært positivt og preget av tillit – endringene til tross.

Endrede rammevilkår har økonomiske konsekvenser som ennå ikke er kjent fullt ut. Det innebærer en risiko knyttet til økonomistyring.

Endringene kan også bety at de tradisjonelt sterke bånd mellom prest og lokalmenighet blir svekket. Dette skyldes at presten kan bli boende i lang avstand fra tjenestestedet og at arbeidstidsordninger kan medføre mindre deltakelse fra prestens side særlig på kveld og i helg.

Usikkerhet og uklarhet i forbindelse med virksomhetsoverdragelsen kan innebære en viss risiko for at ansatte velger å slutte i tjenesten ved overgang til ny arbeidsgiver. Dette gjelder særlig gruppen over 62 år som har mulighet til AFP og ordinær pensjon.

Tiltak

Tydelig ledelse, tett dialog med tillitsvalgte og alle ansatte er tiltak som prioriteres. Tydeligere prioritering av arbeidsoppgaver. Det gjennomføres medarbeidersamtaler med alle ansatte for å sikre god informasjon til den enkelte med hensyn til virksomhetsoverdragelsen. Målsettingen er å kunne gi trygghet i omstilling slik at alle tilsatte blir med over i ny virksomhet.

Prostene styrkes gjennom regionale prostekurs arrangert av Bispemøtet i samarbeid med Departementet og bispedømmene.

Ser en på tilgjengelig presteressurs overfor medlemmene, er denne endret i 2015:

Kirkemedlemmer pr prest:

	2012	2013	2014	2015
Nidaros	3039	3022	3030	3267
Dnk		3078	3038	3029

Over tid har det vært stabilitet i antall kirkemedlemmer pr. prest, men 2015 viser en merkbar økning på 8,1 %. Det gjenspeiler reduksjonen i antall stillinger, men det sier også at medlemsoppslutningen fremdeles er høy. Den samme utvikling gjenspeiles ikke i landet for øvrig. Dette er viktige parametre ved fordeling av kirkelige bevilgninger mellom bispedømmene.

Også antall gudstjenester og kirkelige handlinger pr prest er indikatorer på hvor god prestedekningen er:

Antall gudstjenester, vigslar og gravferder:

2013	2014	2015
9763	9848	9780

Gudstjenester og kirkelige handlinger pr prest:

2013	2014	2015
81	86	88

Reelt sett fordeles disse oppgavene også på midlertidig ansatte, slik at det ikke kan fastslås at hver enkelt prest har fått flere oppgaver, men det er nærliggende. Sammen med indikatoren «medlemmer pr prest» er det viktig å følge utviklingen på dette.

Gjennomsnittlig fordeling av arbeidsoppgaver pr prest, skjuler at det er mange forskjeller mellom de ulike prostiene. Flere prostier er svært sårbare med hensyn til vakanser og sykemeldinger. Det legges vekt på å organisere virksomheten slik at den legger til rette for så god fordeling at kirken i Nidaros er tilstede i alle menigheter på en mest mulig likeverdig måte.

Den økonomiske utvikling med de risiki som er beskrevet ovenfor, fordrer stram økonomisk styring og tvinger oss til å vurdere reduksjon både i aktivitet og antall stillinger.

Lønnsutvikling - presteskap og administrasjon

I 2015 var det stort fokus på lønsspørsmål knyttet til nytt lønssystem fra 2014, opphevelse av boplikt i 2015 og innføring av arbeidstidsavtale fra 2016. Lønn er også en viktig med hensyn til å tilby de ansatte gode og attraktive arbeidsvilkår.

(Alle tall i tusen kr)

	Prost	Sokneprest	Kapellan	Prostiprest	Spesialprest	Lønnsvekst
Nidaros 2014	663	523	483	537	535	4,89 %
Nidaros 2015	714	588	530	580	581	10,6 %
Dnk 2015	713	589	533	567	570	

Snittlønnen i Nidaros ligger nær landsgjennomsnittet. Den sterke økningen skyldes i stor grad kompensasjon av opphevelse av boplikt og helårsvirkning av lønnsoppgjøret i 2014.

Ser vi tallene i forhold til alder får vi denne tabellen:

	Under 40 år	40-49 år	50-59 år	Over 60 år
Nidaros 2014	482	522	548	579
Nidaros 2015	530	571	603	641
Dnk 2015	527	569	604	625

Snittlønn i forhold til alder viser at lønnsnivået i Nidaros er konkurransedyktig i forhold til øvrige bispedømmer

Administrasjonen

	Ledere	Rådgivere	Konsulenter	Totalt (gj.snitt)	Lønnsvekst
Nidaros 2014	636	519	450	523	
Nidaros 2015	645	498	451	520	- 0,5 %

Lønnsnivået i administrasjonen ligger lavere enn alle øvrige bispedømmeadministrasjoner. De øvrige ligger fra 523 til 553.

Presteskapets lønnsutvikling er tilfredsstillende og i tråd med kirken for øvrig. Administrasjonens lønnsutvikling er svak og bekymringsfull med hensyn til å være en attraktiv arbeidsplass for kompetente medarbeidere.

Etter- og videreutdanning

Med etterutdanningsuke med 80 deltakere, 3 prostier som har gjennomført utenlands studietur, studieprosjekt i prostiene og særskilte midler til støtte til kurs og konferanse, har nær alle prester deltatt i noe etterutdanning. Omfang og organisering som tidligere, men av økonomiske hensyn ble den årlige etterutdanningsuka redusert med 1 døgn pr. kurs.

Ny regional kompetanseplan for prestene ble ferdigstilt høsten 2015 og legger gode føringer for feltet i perioden frem til 2020. Alle kompetansetiltak finansieres av virksomheten selv. Vi har sett en betydelig kostnadsøkning som medførte at en betydelig budsjettoverskridelse i 2015 på feltet. Budsjettstyringen må bli strammere slik at tiltakene holdes innenfor budsjett.

Veiledning

For å sikre god kvalitet på prestedtjenesten og ivareta de ansattes behov for systematisk refleksjon og bearbeiding av erfaringer i tjenesten, er det utbygd et variert veiledningstilbud.

Tilbudet består av følgende elementer:

Arbeidsveiledning i grupper, 4 grupper ved utgangen av 2015

Arbeidsveiledning individuelt, om lag 10 personer har mottatt slik veiledning

Arbeidsveiledning i stab, 7 grupper har vært i drift i 2015.

Kollegastøtte, lavterskeltilbud som etableres på lokalnivå, samlet oversikt finnes ikke.

Mentorordning, 3 prester deltok i 2015.

Lederveiledning proster, alle proster deltok.

Fagoppfølging av godkjente veiledere, 10 veiledere deltok.

Det ble gjennomført evaluering av arbeidsveiledning i stab i 2015. Evalueringen viste betydelig utfordringer ved slike grupper og kun 1 gruppe fortsatte etter evalueringen.

Alle nyutdannede prester skal gå i veiledning første tre år av tjenesten. Fagoppfølging av veiledere gjennomføres delvis i samarbeid med Møre bispedømme. For bispedømmerådet er det en utfordring å avsette tilstrekkelig økonomi for å gjennomføre de ulike programmene.

IV Styring og kontroll i virksomheten

Styring og kontroll

Virksomhetens risikostyring

Bispedømmerådet bruker mål- og resultatstyring som styringsprinsipp slik det er forutsatt fra departementet. I virksomhetsplanen er det benyttet metode for mål, resultat- og risikostyring anbefalt at Direktoratet for økonomistyring (DFØ).

Det er foretatt risikovurdering knyttet til alle punkter i virksomhetsplanen for 2015. I risikoanalysen er det lagt vekt på:

- Kritiske faktorer for å nå målene
- Risikofaktorer for manglende måloppnåelse
- Konkrete tiltak for å redusere risikoen for å nå målene
- Ansvar og tidsfrister for gjennomføring av tiltakene

Likestilling

Likestillings- og diskrimineringslovverket pålegger statlige virksomheter en aktivitetsplikt. Statlige arbeidsgivere har i tillegg en redegjørelsesplikt. Lovverket som ligger til grunn for rapporteringen er Likestillingsloven, Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, Diskrimineringsloven om etnisitet og Diskrimineringsloven om seksuell orientering.

Følgende tabell gjelder alle ansatte, presteskap og administrasjon:

	Kjønnsbalanse			Lønn	Deltid		Midlertidig		Foreldre- permisjon		Legemeldt fravær	
	M %	K %	Totalt		Se spesifiserte tabeller	M %	K %	M %	K %	M %	K %	M %
Totalt	58	42	132		2,6	13,2			0	4,5	3,0	6,1
Presteskapet					3	5	6	7	0	4,5		
Admin					0	22	5	5				
Ledere	64	36	17									

Nedenfor følger en mer detaljert redegjørelse oppdelt med i egne tall for presteskap og administrasjon.

Andelen kvinner i faste prestestillinger

	2012	2013	2014	2015
Nidaros	37,0 %	39,2 %	35,9	38 %
Gjennomsnitt alle BDR		29,4 %	29,9	31 %

Andelen kvinner – søknader og tilsetninger

	Søknader 2013	Søknader 2014	Søknader 2015	Tilsetninger 2013	Tilsetninger 2014	Tilsetninger 2015
Nidaros	49 %	33%	39 %	58 %	29%	55 %
Dnk	36 %	32%		40 %	38%	

Andelen kvinner i stillinger som prost og biskop

	2012	2013	2014	2015
Nidaros	38,5 %	42,9 %	42,9 %	38,5 %

Gj.snitt alle BDR		27,4 %	26,1 %	27,9 %
-------------------	--	--------	--------	--------

Nedgangen skyldes sammenslåing av to prosti. I det ene prostiet var det en kvinnelig prost.

I 2015 er vi fornøyd med at det er en økning i andelen kvinner i faste prestestillinger. Generell svak søkertilgang gjør det utfordrende å sikre god kjønnsbalanse ved en del tilsetninger fordi det kan mangle reelle valgmuligheter.

Alle tiltak som gjør det attraktivt for kvinner å være i prestestilling er viktig. Faglige utfordringer og veiledning, godt arbeidsmiljø og gode forutsigbare ordninger mht fridager, avspasering og permisjoner er viktig for å stimulere både kvinner og menn til å være i jobb.

Lønn i prestestillinger - kvinners andel i forhold til tilsvarende gruppe av menn

	Prost	Sokneprest	Kapellan m.m.	Andre	Totalt
Nidaros 2015	104 %	96 %	102 %	102 %	98 %
Nidaros 2014	101 %	96 %	101 %	99 %	98 %
Dnk 2015	98 %	98 %	100 %	96 %	97 %
Dnk 2014	100 %	98 %	99 %	96 %	97 %

Tabellen viser at kvinners andel av lønn er over 100 % av menns lønn i alle grupper unntatt sokneprester. I Nidaros ligger kvinners andel av lønn høyere enn landssnittet.

Vurdering

Det er forholdsvis små forskjeller og kan forklares med ulik alderssammensetning. Det er flere eldre menn enn kvinner i lønnskoden sokneprest-koden.

Tiltak

Det er nedfelt i lokal lønnspolitisk plan at ved tilsetninger og lokale lønnsforhandlinger, skal kvinner sikres en lønnsutvikling minst på høyde med menn.

Kjønnsbalanse - andel kvinner ved hispedømmekontoret

	Ledere	Rådgivere	Konsulenter	Totalt
Nidaros 2015	25 %	60 %	75 %	56 %
Nidaros 2014	50 %	58 %	100 %	61 %
Dnk 2015	35 %	53 %	89 %	56 %
Dnk 2014	35 %	52 %	89 %	53 %

Vurdering

Kjønnsbalansen er rimelig god i administrative stillinger, men blant ledere er den lavere. Økonomisjefstillingen inngår i statistikken i år som en del av gruppen «ledere» og er bakgrunnen for endret andel kvinner. Det er kvinnelig stiftsdirektør, de øvrige i gruppen «ledere» er menn.

Tiltak

Fortsette dagens praksis med at stillinger lyses ut med at det vil tas hensyn til en balansert kjønnsammensetning i staben.

Lønn i administrative stillinger - kvinners andel

	Ledere	Rådgivere	Konsulenter	Totalt
Nidaros 2015	125 %	97 %	102 %	94 %
Nidaros 2014	142 %	95 %	100%	97 %
Dnk 2015	97 %	97 %	101 %	91 %
Dnk 2014	88 %	96 %	100 %	88 %

Vurdering

Kvinner andel av lønnsnivået gjenspeiler i hovedsak stillingskategoriene. På rådgivernivå er kvinner andel lavere enn menn, men forskjellen er redusert siste år.

Tiltak

Ved tilsetninger og lokale lønnsforhandlinger skal kvinner sikres en lønnsutvikling minst på linje med menn, jfr. lokal lønnspolitisk plan.

Deltidsstillinger

	Deltid presteskap		Deltid administrasjon	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Nidaros 2015	5 %	3 %	22 %	0
Nidaros 2014	7 %	4 %	22 %	0
Nidaros 2013	8 %	3 %	22 %	12 %
Dnk 2014	12,8 %	6,3 %	12,8 %	6,3 %
Dnk 2013	10 %	6 %	22 %	10 %

Mangler tall for Dnk fra 2015

Vurdering

I presteskaper er det ingen faste stillinger som er normert deltid. De som jobber deltid blant prestene gjør det etter eget ønske. I administrasjonen er det to deltidsstillinger på henholdsvis 60 % og 50 %. Begge innehas av kvinner.

Tiltak

Ved utlysning av stillinger i administrasjonen bør det gjøres vurderinger knyttet til muligheten for å tilby hele stillinger.

Midlertidige stillinger - presteskaper

	Midlertidig presteskap		Midlertidig administrasjon	
	Kvinner pst.	Menn pst.	Kvinner pst.	Menn pst.
Nidaros 2015	7 %	6 %	5 %	5 %
Nidaros 2014	17 %	12 %	6 %	0 %
DnK 2013	13 %	8 %	26 %	11 %

Mangler tall fra DnK etter 2013

Vurdering

Andelen midlertidige stillinger er redusert i 2015 i forhold til 2014. Årsaken til midlertidige stillinger er vakanser, sykepermisjoner og rekrutteringssituasjonen. Når det ikke er kvalifiserte søkere til stillinger, kan «ikke-kvalifiserte» søkere tilsettes midlertidig, jf Personalreglement for prester i Dnk. Reduksjon med tre stillinger har trolig bidratt til at midlertidige stillinger i presteskaper er lavere.

Midlertidige tilsetninger i administrasjonen forekommer kun ved vakanse og/eller ved permisjon.

Tiltak

Det er ønskelig å begrense bruken av midlertidig tilsatte. Svak søker tilgang av kvalifiserte søkere til faste prestestillinger gjør at det forekommer noe midlertidig tilsetning i presteskaper. Det er derfor viktig å styrke søker tilgangen.

Foreldrepermisjon

	Foreldrepermisjoner	
	Kvinner	Menn
Nidaros 2015	4 %	0
Nidaros 2014	1,5 %	0,8 %
Nidaros 2013	4,0 %	0,3 %
Dnk 2014	2,0 %	0,5 %

Gjeldende regelverk og ansattes eget ønske ligger til grunn for vår praksis. Dagens praksis videreføres.

Sykefravær alle ansatte

	Totalt	Kvinner	Menn
Nidaros 2015¹	4,5 %	6,7 %	3,1 %
Nidaros 2014	6,92 %	11,2	4,3
Dnk 2015	4,7 %	6,5 %	3,7 %
Dnk 2014	4,74 %	7,7 %	3,3 %

Vurdering og tiltak²

Sykefraværet i Nidaros har gått ned siste år og ligger på linje med øvrige bispedømmer. Denne positive utviklingen gjør at fraværet nærmer seg målet om et sykefravær på under 4 %.

I bispedømmets arbeidsplassundersøkelse som gjennomføres årlig, har 24 meldt om helseplager knyttet til belastning i jobben. 14 av disse peker på stress, 7 oppgir arbeidsmiljøkonflikt, 3 peker på fysiske belastninger som grunn til fravær. Gjennom systematisk HMS-arbeid følges dette opp.

Arbeidsplassundersøkelsen for 2015 viser også at flere opplevde at opphevingen av boplikten ble gjennomført på en utilfredsstillende måte.

Sykemeldingsstatistikken følges opp kvartalsvis og er gjenstand for samtale i alle RAMU-møter. Prostene følger opp den enkelte sykemeldte og har ansvar for oppfølgingsplaner og rapportering.

Likestilling på bakgrunn av etnisitet

Vurdering

15 % av presteskaper er utenlandske statsborgere, hovedsakelig fra Europa. Antallet er noe redusert siste år. Disse medarbeider utgjør en verdifull ressurs og er avgjørende for å oppnå en tilfredsstillende prestedekning.

I administrative stillinger er det ingen faste tilsatte med annen etnisk bakgrunn. Høsten 2014 inngikk BDR avtale om praksisplass for innvandrerkvinner i samarbeid med Trondheim kommune. Frem til utgangen av august 2015 hadde en kvinne fra Etiopia praksisplass innen økonomi og administrasjon.

Tiltak

For utenlandske prester må det legges vekt på å styrke innføring i norske forhold og kulturforståelse samt å gi bedre språkopplæring. Det må balanseres mellom særlige tiltak og fellestilltak i prostiene, slik at det ikke fremmes uheldige tendenser til forskjellsbehandling.

Ledere og alle tilsatte må ha fokus på å ikke akseptere diskriminerende adferd og holdninger. Skjult diskriminering gjennom «å ønske en særskilt prest» kan av og til bety «å velge bort» utenlandsk prest. Å hindre slik diskriminering er et lederansvar.

¹ Oppdatert statistikk pr 17.02.16.

² Tekst endret pr 23.02.2016

Likestilling på bakgrunn av religion

Vurdering

Kirkeloven setter krav om medlemskap i Dnk, (KL § 29). For prester gjelder i tillegg særlige bestemmelser, jfr. kvalifikasjonskrav for prester og bestemmelser knyttet til ordinasjon. Bestemmelsene om likestilling på bakgrunn av religion har derfor ikke relevans for prestskapet.

I administrasjonen gjelder KL § 29, men det er mulighet for å utøve skjønn knyttet til å gi fritak. Dette vil kunne gjøres gjeldende for stillinger som ikke har undervisnings-, forkynnings- og veilederansvar knyttet til seg. Det er ingen ansatte med annen religiøs tilknytning.

Tiltak

Ingen tiltak settes i gang, men ved utlysning av rene administrative stillinger bør det gjøres en vurdering før utlysning om kravet til medlemskap skal fravikes.

Likestilling på bakgrunn av funksjonsnedsettelse

Alle stillinger lyses ut med følgende ordlyd: «.. vil legge forholdene til rette for mennesker med nedsatt funksjonsevne». Det er tilsatt en håndfull medarbeidere som har behov for særlig tilrettelegging på bakgrunn av denne bestemmelsen.

Vurdering

De tiltak som er nødvendig fungerer bra og imøtekommer de behov som finnes.

Tiltak

Vi vil videreføre dagens tilrettelegging i nært samarbeid med de det gjelder.

Særskilt om lære plasser

Statlige virksomheter er oppfordret til å opprette 1 lære plass pr 100 ansatte for unge under 30 år med funksjonsnedsettelse.

Vurdering

Virksomheten har ingen lære plasser og det vurderes ikke aktuelt å opprette slike.

Helse-, miljø- og sikkerhet/Arbeidsmiljø

Det er utarbeidet et omfattende HMS-planverk i bispedømmet som er tilgjengelig på bispedømmets nettsider: <http://www.kirken.no/nidaros/index.cfm?id=112317>

Hovedtrekkene i planverket er:

- HMS-perm med en rekke dokumenter
- IA- oppfølging som inkluderer sykemeldingsoppfølging
- Oppfølging ved særskilte belastninger i tjenesten
- Rutiner for konflikthåndtering
- Rutiner ved mobbing og trakassering
- Avviksmeldingsskjema
- Beredskapsplan ved mistanke om seksuelle overgrep
- Handlingsplan mot overgrep
- Skjema for årlig HMS-undersøkelse

Årlig HMS-runde med omfattende spørreundersøkelse gjennomføres hver høst. Vernetjenesten legger frem samlede resultater for RAMU, prostemøtet og bispedømmerådet.

Livsfasetilpasset tjeneste

Risikovurdering

Gjennomføring av tilpasset tjeneste er avhengig av en tilstrekkelig grunnbemanning og at det finnes tilstrekkelig økonomi til å gjennomføre tiltakene.

Tiltak

Det er utviklet en livsfasetilpasset plan. Det er inngått avtale om seniorpolitiske fridager for de over 62 år. Det er åpenhet for å imøtekomme behov for redusert arbeidstid for småbarnsforeldre og uttak av AFP for de over 62 år. Særskilt tilrettelegging ved behov iverksettes.

For å nå målsettingene om tilpasset tjeneste, må det bli bedre balanse mellom bispedømmets økonomiske rammer og de oppgaver som skal løses.

Boligordning for prester

Boplikten ble avviklet med virkning fra 1. september 2015. For å begrense risikoen for rekruttering til prestestillinger i utkantstrøk ble en ny tjenesteboligordning i rekrutteringssvake områder innført. Avviklingen av boplikten medførte sterk uro i presteskapet. Den korte tiden fra ordningen ble bestemt til den ble gjennomført, opplevdes svært utilfredsstillende. Ordningen grep inn i prestenes privatøkonomi og særlig fordi husleievurderingen forelå bare kort tid (juli) før ordningen trådte i kraft, opplevdes informasjonen utilstrekkelig. Det ble skapt usikkerhet som var krevende for mange.

I 2015 bodde 59 prester i tjenestebolig. 17 av disse har meldt at de flytter, eller vurderer å flytte ut av tjenesteboligen i løpet av 2016. Prester som flytter ut av tjenestebolig innen 30. august 2016 er sikret et særskilt flyttetilskudd.

Det er grunn til å konstatere at opphevelsen av boplikten har medført en betydelig reduisering av antall tjenesteboliger for prester. Det vil selvsagt ta noe tid før vi ser de endelige tall for dette.

Når det gjelder virkningen for rekrutteringen er det for tidlig å trekke konklusjoner. I bymessige strøk i bispedømmet, kan vi ikke se noen negative trekk med hensyn til antall søknader på stillinger. Hvordan dette slår ut i distriktene er det vanskeligere å fastslå før vi har mer erfaringsgrunnlag.

Samfunnsikkerhet og beredskap

Plan ved ulykker og katastrofer i Nidaros bispedømme finnes på bispedømmets nettsider:

<http://www.kirken.no/nidaros/index.cfm?id=173559>

Planverket er oppdatert og anses å være tilstrekkelig. Kunnskap om planverket og god informasjonsflyt er avgjørende i en krisesituasjon.

Prostene har ansvaret for å få på plass lokale avtaler med kirkelig fellesråd og menighetsråd om bistand og samarbeid ved ulykker og katastrofer. De har også et ansvar for å gjøre planverket godt kjent blant alle ansatte i prostiet i samarbeid med kirkevergene.

Fellesføringer i staten, herunder fjerning av «tidstyver»

Statlige virksomheter skal beskrive hvordan arbeidet med å fjerne tidstyver er fulgt opp i 2015. I 2015 er vi bedt om å prioritere tiltak som gir konkrete effekter for brukerne, såkalte brukerrettede tidstyver, som vi selv kan gjøre noe med for å redusere eller fjerne.

Vi har prioritert å følge opp med elektronisk saksbehandling i bispedømmerådet og har i løpet av året gjennomført elektronisk saksbehandling også for saker unntatt offentlighet. Dette medfører at alle søknader, cv-er, attester, innstillingsprotokoll og referanseskjemaer ved alle tilsettingsaker er digitalisert.

Dette utgjør en betydelig effektivisering fra at store mengder papir ble kopiert og sendt pr post til bispedømmerådets medlemmer. Det gir mindre utgifter til porto og kommer raskere fram.

Vi har tatt i bruk muligheten for arbeidsrom på intranett i stedet for å sende e-post. Erfaringene er at dette er god informasjonsutveksling, det er tidssparende og det letter oversikten i saker. Det bidrar til bedre kvalitet på arbeidet.

Vi vil prioritere tilgang for prostene på intranett. Her vil de effektivt finne regelverk og interne rutiner. Her kan det opprettes arbeidsrom knyttet til ulike tema som er felles for prostene. Proster og prester arbeider på ulike kommunale IKT-plattformer, og erfaringene viser at mange sliter med å komme inn på portalen til DFØs lønssystem for å skrive reiseregninger, søke om ferie/permisjoner etc. Det brukes mye tid og er knyttet mye frustrasjon til å logge på systemet. Dette kan ikke vi som bispedømme gjøre noe med, det er et felles anliggende som bør løses slik at det brukes mindre tid på dette og at systemet blir effektivt, driftssikkert og stabilt for prestene som sluttbrukere. Nytt LPR-system vil sannsynligvis løse dette for våre ansatte.

Oppfølging av evt revisjonsmerknader fra Riksrevisjonen

Revisjonsberetningen for 2014 inneholdt ingen merkander. Etter interimkontrollen for 2015 sist høst ble det derimot påpekt enkelte mangler vedrørende internkontrollen på følgende områder for flere bispedømmeråd:

- skriftlig oversikt over budsjettmyndighet
- Rutine-/prosessbeskrivelser for vesentlige arbeidsprosesser innen lønn og regnskap, herunder rutinebeskrivelser for kontroll av lønnsutbetaling og attestasjon på utført kontroll,
- regnskapsrapportering fra tilskuddsmottaker
- dokumentert vurdering av mislighetsrisiko

I henhold til Riksrevisjonens påpekning og Kulturdepartementets brev av 4. februar 2016 skal det i årsrapporten for 2015 foreligge dokumentasjon på bispedømmerådets vurdering av mislighetsrisiko :

Bispedømmerådets *Rutinebeskrivelser for økonomistyring* er utledet av Virksomhets- og økonomiinstruks for Nidaros bispedømmeråd av 13.12.2013. Den beskriver interne rutiner som skal følges og interne kontroller som skal gjennomføres, for å forhindre, herunder oppdage og evt korrigere styringssvikt, feil, mangler og misligheter. Der er fastsatt arbeidsprosesser som reduserer risikoen for misligheter, herunder elektronisk sporbar håndtering av alle utbetalingsbilag med to godkjennere før endelig godkjenning av betalingsfil i bank, ingen mulighet for direkte betaling i bank og ingen bruk av kontantkasse i virksomheten. Det er også i dette regelverket egne bestemmelser for innkjøpsområdet. Nidaros bispedømmeråd baserer seg på Den norske kirkes presteforening sine yrkesetiske retningslinjer og *etiske retningslinjer for statstjenesten* i sitt arbeid med etiske standarder, noe som innebærer en bevisstgjøring vedrørende eksempelvis habilitet og nærstående parter. Rutinene medfører ikke at risikoen for misligheter er eliminert i virksomheten, men at den anses som relativt lav og at rutinene er tilfredstillende for å redusere risiko og avdekke eventuelle tillitsbrudd.

Evt vesentlige endringer i opplegget for styring og kontroll, som avdekket styringssvikt, feil og mangler

I 2014 rapporterte vi at Etatsstatistikken manglet tallmaterialet fra 20% av menighetene i Nidaros, og at tallene som forelå, ikke var tilstrekkelige til å analysere utviklingen i bispedømmet. For å kvalitetssikre innrapportering for 2015 og hindre at denne situasjonen oppsto på nytt, er det gjennomført flere tiltak i løpet av året. Det er sendt brev til menigheter og fellesråd, det er tatt opp i kontaktmøte med kirkevergene, og prostene er gitt et særlig ansvar for å følge opp lokalt. Til tross for dette er innrapporteringen for 2015 fortsatt ikke tilfredsstillende. Det er flere av de samme menighetene som ikke har sendt inn, og det ser ut til å ha sammenheng med vakanser i kirkevergefunktjonen. De fellesrådene det gjelder, vil bli fulgt opp spesielt. Også i 2016 vil vi ha fokus på rutiner for telling og statistikk i møte med kirkevergene.

V Vurdering av framtidssutsikter

Nidaros bispedømme sitt grunnleggende oppdrag er å være en evangelisk-luthersk folkekirke med *forankring og tilhørighet i alle sokn og lokalsamfunn i Trøndelag*. I dette oppdraget handler det om i ord og handling å vise Guds kjærlighet og tilstedeværelse i menneskers hverdag. Et sted hvor Gud og mennesker møtes, hvor håp, tro og kjærlighet får plass blant oss.

Nidaros biskop, preses og bispedømmeråd står sammen i et oppdrag om å legge til rette for at Ordet forkynnes, sakramentene utdelt, at barn og unge opplæres og at mennesker kommer til tro. I 2015 handler dette om følgende prioriterte oppgaver:

- Opprettholde et gudstjenestetilbud som oppleves relevant slik at oppslutningen opprettholdes.
- At mennesker kommer med sine barn til dåp og ønsker at de skal ta del i kirkens trosopplæring.
- At mennesker ønsker å være en del av menighetenes fellesskap og opprettholde sitt medlemskap i Dnk.
- Menighetene skal være et inkluderende fellesskap hvor diakoni og omsorg preger fellesskapet.

Vi er en del av den verdensvide kirke og er bevisst på at kirken først og fremst fremtrer lokalt. Vi står derfor i solidarisk fellesskap med menighetene for å fremme det lokale arbeidet. Samtidig er biskop og bispedømmeråd en del av Dnk's regionale og sentrale organisasjon og har derfor særskilte oppgaver gitt av overordnet myndighet. Prestetjenesten er en oppgave som biskop og bispedømmeråd har fått som en primæroppgave for å sikre at alle sokn blir tilstrekkelig betjent med nådens midler.

På bakgrunn av de konkrete utfordringer med hensyn til oppslutning og relevans vil Nidaros bispedømme ha fokus på følgende problemstillinger innenfor kjerneområdet prestatjeneste:

- Rekruttere til kirkelig tjeneste.
- Tilstrekkelig prestatjeneste i alle sokn.
- Trygghet og forutsigbarhet for alle ansatte

Kirkens oppdrag innebærer også å være en tydelig stemme i samfunnet for menneskeverd, nestekjærlighet og barmhjertighet og mot urett, vold og undertrykkelse. Kirken skal være i kritisk dialog med vår samtid for å tale de svakes og fattiges sak og fremme håp og fremtid på jorden som grunnleggende sett hører Gud til. Kirken skal ikke foreskrive politiske løsninger, men fremme menneskets ukrenkelighet og ansvaret for å forvalte jorden til beste for alle mennesker. Det grunnleggende oppdraget til bispedømmerådet om å vekke og nære det kristelige liv gjennom å bringe det kristne budskapet ut til mennesker i vår tid ligger som en forutsetning også for framtidens målsettinger og tiltak. Kirken og kirkens tjenester vil bli etterspurt i samfunnet i økende grad som følge av flyktningetilstrømmingen, samhandlingsreformen mv. Her åpnes det rom som kirka kan gå inn i og fylle på en troverdig måte ved å vise tro gjennom handling.

Stortinget har vedtatt "et tydelig skille mellom kirke og stat" fra 2017 som innebærer opprettelse av et nasjonalt kirkelig rettssubjekt som skal overta dagens statlige kirkelige virksomhet, inkludert alle prester. Å forberede gjennomføringen av denne endring vil derfor være en av hovedoppgavene for biskop og bispedømmeråd i 2016.

Om vi lykkes som kirke avhenger av at vi får med alle medarbeidere over i ny virksomhet og i reformfase II. Det avhenger også av at vi klarer å møte samfunnets og medlemmenes behov gjennom å være en lydhør kirke. For ledelsen blir det viktig å peke på kirkens oppdrag slik at det ikke mistes av syne, men ligger som en trygghet i bunnen, og som «en himmel over arbeidet» - til inspirasjon. Usikkerheten ved reformfase II vil omfatte langt flere kirkelige medarbeidere enn ved virksomhetsoverdragelsen i 2017. Samtidig skjer det strukturelle endringer med sammenslåinger både av kommuner og fylkeskommuner som også påvirker den kirkelige virksomhet og gjør landskapet uoversiktlig. Kirka i Nidaros har om lag 45 arbeidsgivere. Det vil neppe være god ressursutnyttelse på sikt. Med videreføring av dagens finansieringsordning, vil en kommende kommunereform endre de regionalkirkelige arbeidsgiverenheter radikalt. I lys av de utfordringene som kommunereformen stiller oss

ovenfor, må det tenkes offensivt om ny kirkeordning slik at vi som kirke ikke blir for sårbare – strukturelt og ressursmessig.

Også ved denne årsrapporteringen har vi fått bekreftet at besøkstall og oppslutning i Den norske kirke svekkes over tid. For kirka er det viktig å forholde oss nøkternt og ærlig om de tall som foreligger. Like viktig er det å tenke offensivt og kreativt om veien videre. Vi er i begynnelsen av et viktig og interessant arbeid knyttet til hvordan kan vi snu trenden. Bispedømmerådets strategiarbeid blir viktig i dette arbeidet. Her ønsker vi å tenke nytt og utradisjonelt, både strukturelt og ressursmessig ved å skaffe oss erfaringer gjennom menigheter som ønsker å prøve ut og gjøre ting annerledes enn i dag. Det kan handle om differensiering av gudstjenestetilbudet og samarbeid på tvers av menighetene. Det kan være gjennom å tenke relevant, strategisk og strukturelt om forskjellen ved å være kirke i byen og på landet. Vi må skape rom og begeistring for endring innenfor de ressurser vi har. Det kan skje gjennom å gi handlingsrom til å tenke nyskapende og kreativt. Vi vil måles på om vi er relevante både for dagens og for morgendagens medlemmer i den grad vi evner å stå i skjæringspunktet mellom kontinuitet og fornyelse.

Den økonomiske utviklingen de senere årene har vært uforutsigbar og ikke tilstrekkelig i møte med de omstillinger som følger av strukturelle endringer. Bispedømmerådets forsøk på å tilpasse aktivitetsnivået gjennom reduksjon av tre prestestillinger er ikke tilstrekkelig. Det utfordrer oss til å bruke ressursene mest mulig effektivt, vurdere sogne- og prostistruktur, ytterligere tilpasse aktivitetsnivået og stimulere til samordning av ressurser og tverrfaglig samarbeid lokalt. For kirken generelt utfordres vi på behovet for en større fokus på egenfinansiering gjennom givertjeneste og tilrettelegging for nye elektroniske innsamlingsmåter.

VI Årsregnskapet

Ledelseskommentarer årsregnskapet 2015

Formål

Nidaros bispedømmeråd er et folkevalgt organ som velges etter regler fastsatt av Kirkemøtet. Hovedoppgaven for bispedømmerådet er regulert i kirkeloven § 23:

«Bispedømmerådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og det skal fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet.»

Bispedømmerådets ansvars- og myndighetsområde følger forøvrig av andre bestemmelser i kirkeloven og gravferdsloven, eller ved delegasjon av myndighet fra departementet og Kirkemøtet. Viktige oppgaver er av forvaltningsmessig karakter knyttet til prestedtjenesten og forvaltningen av statlige tilskudd.

Bispedømmerådet arbeider på grunnlag av de mål og satsingsområder som vedtas av Kirkemøtet som retningsgivende for Den norske kirke (DnK). Bispedømmerådet skal fremme samarbeid og god kommunikasjon med de frivillige kristelige organisasjonene, mellom kirkens organer og mellom kirke og samfunn. Gjennom plan- og beredskapsarbeid skal bispedømmerådet påse at det foreligger gode rutiner for samarbeid med politi og helsevesen i forbindelse med katastrofer og ulykker.

I relasjon til økonomiregelverket i staten er bispedømmerådet å regne som et ordinært forvaltningsorgan som følger prinsippet om bruttobudsjettering. Årsregnskapet utgjør del VI i årsrapporten til Nidaros bispedømmeråd.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv R-115 fra Finansdepartementet, virksomhets- og økonomiinstruks for bispedømmerådene i DnK og Nidaros bispedømmeråds virksomhets- og økonomiinstruks.

Årsregnskapet gir etter vår vurdering et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurdering av vesentlige forhold

I 2015 hadde bispedømmerådet en samlet disponert tildeling på utgiftssiden på kr 109 168 000 og et inntektskrav på kr 3 977 000 (post 01/02). I tillegg foreligger en belastningsfullmakt fra Kirkerådet (KR) på til sammen kr 42 519 000 til tilskudd på statsbudsjettets post 75, jfr. bevilgningrapporteringen, samt note A og B.

Merutgiften på post 01 driftsutgifter ble kr 385 410, og mindreinntekten på diverse inntekter (post 01) kr 92.549. Til sammen har bispedømmerådet en merutgift på kr. 477 959, jfr. bevilgningrapporteringen og note B.

Utgiftene og inntektene på postene 21/02 er i balanse på kr 2 430 746 (øreavrunding gjør at det ser ut som kr 1 i differanse). Postene er i hovedsak knyttet til eksternt finansierte stillinger. Lønn til misjonsrådgiver, lønn til sokneprest i domkirken og lønn og drift av sørsamisk trosopplæring utgjør de største postene.

Bispedømmerådet har utbetalt kr 42 378 027 i tilskudd av belastningsfullmakten på kr 42 519 000. Bispedømmerådet søker Kirkerådet om å overføre mindreutgiften på kr 140 973 (note B) i henhold til KR's brev av 13.02.2015.

Artskontorrapporteringen viser at rapporterte utgifter til drift og investeringer eksklusiv utbetalinger av tilskudd summerte seg til kr 105 567 535. Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter beløp seg til kr 94 145 763 mot kr 90 665 479 i 2014, jfr. note 2. Økningen skyldes økte utbetalinger til presteskapet, spesielt knyttet til kompensasjonen for avvilting av boplikten, samt virkning av lønnsoppjøret i 2014 hvor sokneprestene ble flyttet fra lønsspenn til lønnsramme. I 2015, som de to foregående år, var det en

uheldig fordeling av vakanser og sykmeldinger, i den forstand at de i stor grad oppstod i de samme prostiene. Det gjorde det helt nødvendig å hente inn vikarer og å tilsette nye så snart som mulig ved ledighet, for å unngå unødig stort arbeidspress på de gjenværende og sikre tilstrekkelig prestetjeneste. Tidvis er det også så utfordrende å skaffe vikarer at vi delvis er «prisgitt» vikarenes tilgjengelighet. Det vanskeliggjør budsjettstyringen og har bidratt til merforbruket. Syke- og fødselspengerefusjonene er redusert med kr 1 287 130, og har i så måte bidratt til økte netto lønnsutgifter. Dette er selvsagt gledelig, i den forstand at (langtids-)sykefraværet er redusert, men med slike svingninger fra år til år utfordrer det selvsagt budsjettstyringen.

Lønnsandelen i kontoklasse 5 for presteskapet er på tett under 90% i 2015, og stigende i forhold til tidligere år. Det er høyt og gir lite handlingsrom. Selv om andre utbetalinger til drift i note 3 har økt fra 2014 til 2015, er økningen i all hovedsak knyttet til administrativ hjelp for prostene, i form av refusjon av lønn til fellesråd. Tidligere har dette vært ført som tilskudd, men fra 2015 som 'Kjøp av fremmede tjenester'.

Vi opplever fortsatt et stort press på på handlingsrommet utover lønn. Sett i lys også av den omprioritering som kreves til dekning av presteskapets lønnsutvikling ved overføring til lønnsramme, avvikling av boplikt, nye arbeidstidsavtaler for prestene og nye produktivitetskrav, er dette urovekkende. Bispedømmerrådet prioriterer innenfor det handlingsrom som finnes, å imøtekomme behovet for vikarer i vakante stilling, styrke personaltiltak, og skape gode rammebetingelser for utøvelse av prostenes lederskap.

Forvaltning og utbetaling av tilskudd skjer i henhold til regelverk fastsatt av Kirkemøtet og bispedømmerrådet. I 2015 utbetalte bispedømmerrådet kr 42 349 027 til menigheter og fellesråd, jfr. note 7. 69% av dette gjelder trosopplæring, 24% går til tilskudd til diakoni, undervisning og kirkemusikk, og 7% til tilskudd til virksomheten i Nidaros domkirke.

Mellomværende med statskassen utgjorde pr 31.12.15 kr 4 362 434, jfr. note 8. Det meste er skyldig skattetrekk.

Tilleggsopplysninger

Årsregnskapet for bispedømmerrådet revideres og bekreftes av Riksrevisjonen. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert, men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2016. Beretningen er unntatt offentlighet fram til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen, men vil bli publisert på våre nettsider når dokumentet er offentlig.

Trondheim, 26. februar 2016

Agnes Sofie Gjeset
Leder Nidaros bispedømmerråd

Gunn Karlsaune
Stiftsdirektør

Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for Nidaros bispedømmeråd er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av eget departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

Regnskapet følger kalenderåret

- a) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- b) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Nidaros bispedømmeråd har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som bispedømmerådet har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser bispedømmerådet står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kombinasjon av kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Artskontorrapporteringen

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall bispedømmerådet har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Bispedømmerådet har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen.

Note 8 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Vedlegg 1 til årsmelding 2015 for Nidaros Bispedømmeråd
Preses i Bispemøtets virksomhet knyttet til Nidaros bispedømme 2015

Ledelsesdialoger:

29. april: Domprosten, Nidaros domprosti

Spesielle gudstjenester:

4. april: Påskenatt i Nidaros Domkirke

5. april: Påskedag, høytidsgudstjeneste Nidaros domkirke

8. mai: Forsvarsgudstjeneste, Nidaros Domkirke

29. juli: Olsokgudstjeneste, Nidaros Domkirke

Diverse møter, arrangementer, foredrag:

24. februar: Prostilaget i Nidaros domprosti

2-3. mars: Stiftsdager i Trondheim

5. mars: Styringssamtale Nidaros

18. april: Besøk kardinalen av Warshava, åpning utstilling.

11-14. mai: LWF kirkeledersamling, Erkebisppegården Trondheim

21. mai: Fagetisk personalråd

28. juli – 2. august; Olavsfestdagene

11. sept: Åpning Gullvågutstilling, Nidaros Domkirke

14. oktober: Møte Stiklestad 2030

23. oktober: Møte med prestejtenesten ved St. Olav

24.-26. november: Prostemøte region nord

Styremøter Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider:

23. februar, 22. mai, 12. oktober, 2. desember

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2015

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2015	Merutgift (-) og mindretgift
0340	Driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A	107 471 000	107 856 410	-385 410
0340	Spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	A	1 697 000	2 430 746	-733 746
0340	Tilskudd til trosopplæring	75	Tilskudd		0	42 378 027	
<i>Sum utgiftsfort</i>					109 168 000	152 665 183	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2015	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3340	Diverse inntekter	01	Driftsinntekter	A	2 280 000	2 187 452	-92 549
3340	Inntekter ved oppdrag	02	Ymse	A	1 697 000	2 430 747	733 747
5309	Ymse inntekter	29	Ymse		0	191 548	
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift		0	10 396 035	
<i>Sum inntektsfort</i>					3 977 000	15 205 781	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

137 459 402

Kapitalkontoer

60070601	Norges Bank KK /innbetalinger					6 497 391	
60070602	Norges Bank KK/utbetalinger					-143 904 988	
703881	Endring i mellomværende med statskassen					-51 805	
<i>Sum rapportert</i>						0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2015	2014	Endring
6260	Aksjer	0	0	0
703881	Mellomværende med statskassen	-4 362 434	-4 310 629	-51 805

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

Virksomhet: GD - Nidaros Bispedømmeråd

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0340 01	-470 000	107 941 000	107 471 000
0340 21	0	1 697 000	1 697 000
3340 01	0	2 280 000	2 280 000
3340 21	0	1 697 000	1 697 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsfort av andre i hht avgitte belastningsfullmakter (-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings-fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht merinntektsfullmakt (justert for eventuell mva.)	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparing(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
x340 01		-477 959		-477 959				-477 959		
x340 21/02		0		0				0		
0340 75	"kan overføres"	-42 378 027	42 519 000	140 973	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	140 973	2 125 950	140 973

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter

Nidaros bispedømmeråd har fra Kirkerådet mottatt en belastningsfullmakt på kr 42.519.000 på kapittel/post 0340 75. Bispedømmerådet har bare benyttet kr 42.378.027 av belastningsfullmakten, og har søkt kirkerådet om overføring av de resterende kr 140.973.

Stikkordet «kan overføres»

Virksomhetens belastningsfullmakt på kapittel/post 0340 75 er gitt med stikkordet "kan overføres". Inntil 5% av belastningsfullmakten kan søkes overført fra ett år til det neste.

Mulig overførbart beløp

Bispedømmerådets ubrukte bevilgning på kapittel/post 0340 75 beløper seg til kr 140.973. Da dette beløpet er under grensen på 5 % av belastningsfullmakten regnes hele beløpet som mulig overføring til neste budsjettår. Det er ikke aktuelt å overføre midler til neste år fra andre utgiftsposter da det ikke gjenstår midler på postene.

Oppstilling av artskontorrapporteringen, 31.12.2015

	Note	2015	2014
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	1 461 766	1 662 195
Salgs- og leieinntekter	1	3 177 432	2 291 780
Andre inntekter	1	0	0
<i>Sum inntekter fra drift</i>		4 639 198	3 953 975
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	94 145 763	90 665 479
Andre utbetalinger til drift	3	16 060 970	13 492 002
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		110 206 733	104 157 481
Netto rapporterte driftsutgifter		105 567 535	100 203 506
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	130 424	0
Utbetaling til kjøp av aksjer	5.8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		130 424	0
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		130 424	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	42 349 027	40 658 665
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		42 349 027	40 658 665
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		191 548	196 833
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		10 396 035	9 949 578
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		0	0
<i>Sum rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		10 587 583	10 146 412
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		137 459 402	130 715 760
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2015	2014
Fordringer		828	44 474
Kasse		0	0
Bankkonti med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk		-4 177 744	-3 973 770
Skyldige offentlige avgifter		0	0
Annen gjeld		-185 518	-381 333
Sum mellomværende med statskassen	8	-4 362 434	-4 310 629

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Byggesaksgebyr	0	0
Tilsynsavgift elsikkerhet	0	0
Gebyrer / avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	801 637	40 000
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	160 000	249 655
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	500 129	1 372 540
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1 461 766	1 662 195
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Salgsinntekt varer, utenfor avgiftsområdet	2 000	57 829
Salgsinntekt tjenester, utenfor avgiftsområdet	3 175 432	2 233 951
Sum salgs- og leieinnbetalinger	3 177 432	2 291 780
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	4 639 198	3 953 975

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2015	31.12.2014
Lønn	84 898 316	83 279 636
Arbeidsgiveravgift	10 396 035	9 949 578
Pensjonsutgifter*	0	0
Sykepenger og andre refusjoner(-)	-2 984 526	-4 271 656
Andre ytelser	1 835 938	1 707 921
Sum utbetalinger til lønn	94 145 763	90 665 479
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>		
Antall årsverk:	130,5	132,5

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2015	31.12.2014
Husleie	1 685 189	1 973 637
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	492 044	63 525
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	0
Mindre utstyrsanskaffelser	109 301	166 072
Leie av maskiner, inventar og lignende	183 483	261 373
Kjøp av fremmede tjenester	3 554 329	1 576 905
Reiser og diett	6 695 288	6 088 662
Øvrige driftsutgifter	3 341 335	3 361 827
Sum andre utbetalinger til drift	16 060 970	13 492 002

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	0	0
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	0	0

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	0
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	130 424	0
Sum utbetalt til investeringer	130 424	0

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2015	31.12.2014
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2015	31.12.2014
Tilskudd til menigheter og fellesråd	42 349 027	40 658 665
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	42 349 027	40 658 665

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2015	31.12.2015	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0		
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	3 700	0	3 700
Andre fordringer	828	828	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	4 528	828	3 700
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Levrandørgjeld	962	0	962
Skyldig skatetrekk	-4 177 744	-4 177 744	0
Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-185 518	-185 518	0
<i>Sum</i>	-4 362 300	-4 363 262	962
Sum	-4 357 772	-4 362 434	4 662

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmendeand	Årets resultat i selskapet	Balansført egenkapital i selskapet	Balansført verdi i regnskap*
<i>Aksjer</i>							
<i>Selskap 1</i>							
<i>Selskap 2</i>							
Balansført verdi 31.12.2015							0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balansført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Vedlegg til
Årsmelding 2015 fra Nidaros biskop og Nidaros bispedømmeråd

FRA NIDAROS BISKOPS VIRKSOMHET 2015

VIRKSOMHET KNYTTET TIL EGET BISPEDØMME:

Ordinasjoner:

11.01.: Tord Thuen, Tiller kirke

30.08.: Linda Aune, Marianne Steinnes og Gunnar Krogstad, Nidaros domkirke

Vigslinger:

03.03.: Vigsling av diakon Ingvild Svalastoga i Nidaros domkirke samt pålegging av diakonstola til 14 diakoner

Vigsling kirker:

30.08.: Vigsling Stjørdal kirke (i Kimen kulturhus)

Visitaser:

28.01.-01.02.: Visitas Inderøy, Røra, Sandvollan og Mosvik sokn

21.-26.04.: Visitas Stoksund og Åfjord sokn

02.06.: Visitas sørsamisk - Røros

03.-07.06.: Visitas Røros, Glåmos, Hitterdal og Brekken sokn

01.-06.09.: Visitas Selbu og Tydal sokn

30.09.-04.10.: Visitas Stiklestad, Vinne, Vuku og Vera sokn

13.10.: Visitas sørsamisk – Snåsa

18.-22.11.: Visitas Namdalseid, Verran, Beitsstad og Statland sokn

Kirkejubileer:

22.03.: Steinkjer kirke 50 år

13.09.: Salberg kirke 300 år

20.09.: Fines kirke, 100 år

15.10.: Klæbu kirke 225 år

18.10.: Sletta kirke, 25 år

Prostemøter:

05.-06.02.: Møte, Trondheim

27.-28.05.: Møte, Trondheim

09.-10.09.: Møte, Trondheim

24.-26.11.: Regional prostekonferanse, Trondheim

04.12.: Møte, Trondheim

Ledelsesdialoger med proster:

04.03.: Nærøy

06.03.: Byåsen

10.03.: Strinda

17.03.: Sør-Innherad

18.03.: Orkdal
19.03.: Fosen
20.03.: Gauldal
27.03.: Namdal
17.04.: Heimdal
22.05.: Nord-Innherad
28.08.: Stjørdal

Avskjed proster:

23.08.: Karstein Ness, Nærøy

Bispedømmerådsmøter:

14.01.: Møte, Trondheim
27.02.: Møte, Trondheim
24.03.: Møte, Trondheim
13.05.: Møte, Trondheim
08.06.: Møte, Trondheim
17.09.: Møte, Trondheim
15.10.: Møte, Trondheim

Spesielle gudstjenester:

08.09.: Høsttakkefest, Nidarosdomen

Ungdomsting:

14.-15.03.: Ungdomsting, Oppdal

Andre medarbeidersamlinger:

02.-03.03.: Stiftsdager, Trondheim
07.04.: Møte med kateketer og menighetspedagoger, Trondheim
26.05.: Introduksjonsdag nytilsatte, Trondheim
08.09.: Nytilsattedag for trosopplærere, Trondheim
16.10.: Møte med diakonene, Trondheim
20.-22.10.: Etterutdanning for prester i Nidaros, Selbu
24.11.: Prestemøte, Nord-Innherad

Pilegrimsarbeid:

27.04.: Pilegrimsvandring: «Pilegrims Crossing Borders»
09.06.: Rådsmøte Nidaros pilegrimsgård
23.07.: Klimapilegrim, Steinkjer-Vuku

Veien til prestejeneste:

07.-08.04.: O3-samtaler
14.-20.06.: VTP, arr: Nidaros
10.12.: O3-samtaler

Andre samlinger utdanningsinstitusjoner/studentene:

10.12.: Møte med Nidarosstudenter, Oslo

Fagetisk råd:

21.05.: Møte, Trondheim

Kontaktmøter:

10.06.: Møte, Trondheim

15.09.: Møte, Trondheim

27.11.: Møte, Trondheim

RAMU:

27.11.: Møte, Trondheim

REU:

21.05.: Møte, Trondheim

29.09.: Møte, Trondheim

01.12.: Møte, Trondheim

Møte med Kultur- og kirke departementet:

05.03.: Styringssamtale

Stiklestad Nasjonale kultursenter:

14.10.: Stiklestad 2030, Stiklestad

Olsokarrangementer:

24.07.: Premiere Spelet om Heilag Olav, Stiklestad

27.07.: Flerreligiøs pilegrimsvandring, seminar, Trondheim

28.-30.07.: Besøk av biskopen i Härnösand

28.07.: Olavsvaka i Nidarosdomen

29.07.: Olsokmesse på Stiklestad

29.07.: Seminar, Stiklestad

29.07.: Konsert, Stiklestad

29.07.: Spelet om Heilag Olav, Stiklestad

30.07.: Pilegrimsvandring for barn, Trondheim

31.07.: Ved vannposten, Trondheim

01.08.: Utsending klimapilegrimer, Trondheim

02.08.: Familiegudstjeneste, Nidarosdomen

Andre gudstjenester:

02.04.: Friluftsgudstjeneste, Budal

29.04.: Barnehagegudstjenester, Nidaros domkirke

24.12.: Gudstjeneste Hospitalskirken, Trondheim

24.12.: Gudstjeneste Vår Frue kirke, Trondheim

25.12.: Høytidsgudstjeneste Nidaros domkirke

Økumenikk:

15.01.: Religionsdialoggruppe, Trondheim

Begravelser:

12.03.: Begravelse fylkesmann Jørn Krog, Trondheim

Diverse møter og arrangementer:

- 12.01. – Sør-Trøndelag fylkeskommune, nyttårsmottakelse
- 23.03.: Møte med den Russisk-Ortodokse kirke, Trondheim
- 21.08.: Åpning Kimen kulturhus, Stjørdal
- 26.08.: Møte om Falkberget, Røros
- 27.08.: Utdeling av Kongens fortjenstmedalje, Rolf Grankvist, Trondheim
- 12.09.: Syriakonsert, Vår Frue kirke
- 12.09.: Fingergullfest, Nidarosdomen
- 17.09.: «Gi meg en fristende kirke», Trondheim
- 18.09.: Møte med Søndagsskolen, Trondheim
- 20.09.: Samtale i Steinkjer Kirke
- 12.10.: Nord-Trøndelag fylkeskommune, Steinkjer
- 01.12.: Møte med Sjelesorginstituttet, Trondheim
- 03.12.: Medarbeiderlunsj med kr. organisasjoner i Trøndelag, Trondheim
- 03.12.: Buvik pensjonistforening
- 05.12.: Y's Men, Trondheim
- 06.12.: Adventslystening Kristiansten festning, Trondheim
- 06.12.: Samtale med Håkon Gullvåg, Nidaros domkirke
- 07.12.: Formiddagstreff Frelsesarmeen
- 09.12.: Møte med prestepensjonistene, Trondheim
- 18.12.: Disputas v/ Øystein Ekroll, Trondheim
- 21.12. Konsert - andakt, «Nordpå» og Aunegrenda kapell
- 23.12.: Rotary, Trondheim

HELHETSKIRKELIG VIRKSOMHET

Bispemøter

- 27.01.: Middag på Slottet
- 09.-13.02.: Møte, Oslo
- 19.-20.05.: Møte, Molde
- 14.09.: Møte, Gardermoen
- 05.-09.10.: Studietur, Tyskland
- 26.-29.10.: Møte, Oslo
- 17.12.: Møte, Gardermoen

Kirkemøte

- 09.-15.04.: Møte, Trondheim

Det norske Bibelselskap:

- 21.-23.01.: Island
- 04.02.: Styremøte, Oslo
- 11.03.: AU, Oslo
- 25.03.: Styremøte, Oslo
- 30.04.-10.05.: Studietur til Cuba
- 01.06.: Representantskapsmøte, Oslo
- 10.06.: Styremøte, Oslo

23.09.: Styremøte, Oslo

16.11.: AU, Oslo

Sentralt arbeidsmiljøutvalg (SAMU)

10.06.: Møte, Oslo

11.09.: Møte, Oslo

10.12.: Møte, Oslo

Nasjonalt kirkelig pilegrimsutvalg

11.03.: Møte, Oslo

27.08.: Møte, Trondheim

08.12.: Møte, Oslo

Sørsamisk:

06.02.: Sørsamisk boklansering samt markering av samefolkets dag

13.03.: Ledelsesdialog SÅR

Diverse:

07.-09.01.: Bibeltimer og gudstjeneste KRIK, Geilo

23.03.: Nasjonal KIA-samling, Trondheim

08.04.: Åpning av fagdager for Fagråd for kirkekunst

12.05.: Mottakelse LWF, Trondheim

21.-22.09: Mikkelmesskonferanse, Trondheim

30.10.-06.11.: «Jordandalen», Jordan. Møte med pilegrimer

08.11.: Avskjed biskop Tor B Jørgensen, Bodø

Styreverv etc. Tor Singsaas:

Nidaros bispedømme:

- Medlem av Kirkerådets Nasjonalt kirkelig pilegrimsutvalg (oppnevnt av Bispemøtet for perioden 2012-2015)
- Leder av Rådet for Stiklestad Nasjonale kultursenter (fra våren 2009)
- Medlem av Representantskapsrådet for Nidaros Pilegrimsgård

Nasjonalt:

- Medlem av styret for Det norske Bibelselskap (fra våren 2009)
- Leder av styret for Det norske Bibelselskap (fra juni 2012)
- Medlem av Sentralt arbeidsmiljøutvalg, SAMU (fra våren 2011- desember 2015)

Internasjonalt:

- Medlem av styret for Gardar Foundation Grønland (fra desember 2008)

VEDLEGG TIL

Årsmelding 2015 fra Nidaros bispedømmeråd, Nidaros biskop og preses.

Endringer i bemanningen

Prester som begynte:

Tord Thuen, kapellan i Heimdal prosti med Tiller sokn som tjenestested

Jarle Bryne, sokneprest i Orkdal prosti med Fillan, Hitra, Kvenvær og Sandstad sokn som tjenestested

Oddny Clara Andresen, sokneprest i Heimdal prosti med Tiller sokn som tjenestested

Gunnar Einar Steingrímsson, sokneprest i Nord-Innherad prosti med Betitstad, Namdalseid og Statland sokn som tjenestested

Ann Kristin Avdem Grande, sokneprest i Namdal prosti med Nærøy, Foldereid, Vikna og Kolvereid sokn som tjenestested

Prester som endret stilling innen bispedømmet:

Anna Kempe, fra sokneprest i Strinda prosti med Bratsberg, Tempe og Leira sokn som tjenestested til kapellan i Strinda prosti med Strindheim sokn som nytt tjenestested

Knut Kittelsaa, fra sokneprest i Nidaros domprosti med Lade, Lademoen og Bakklundet sokn som tjenestested til sokneprest i Strinda prosti med tjenestested soknene Bratsberg, Tempe og Leira

Pål Ove Lilleberg, fra sokneprest i Orkdal prosti med Orkdal, Orkland, Orkanger og Geitastrand sokn som tjenestested til nytt tjenestested soknene Børsa, Skaun og Buvik

Anne Cecilie Ringen, fra prostiprest i Stjørdal prosti til sokneprest i samme prosti med soknene Skatval, Hegra, Lånke og Stjørdal som tjenestested

Prester som sluttet:

David Spjøtvold, sokneprest i Nord-Innherad prosti med Malm og Verran sokn som tjenestested

Jørund Grønning, prostiprest i Fosen prosti

Peter Lidegaard, sokneprest i Gauldal prosti med Haltdalen, Ålen, Hessdalen og Singsås sokn som tjenestested

Håkon Tørring, sokneprest i Heimdal prosti med Tiller sokn som tjenestested

Ralf Ruckert, sokneprest i Orkdal prosti med Børsa, Skaun og Buvik sokn som tjenestested

Thormod Høyen, sokneprest i Byåsen prosti med Ilen sokn som tjenestested

David Vogel, sokneprest i Fosen prosti med Stadsbygd, Rissa, Sør-Stjørna og Hasselvik sokn som tjenestested

Irja Lipsonen-Foss, prostiprest i Namdal prosti